

SZAKDOLGOZAT

Földvári-Lapath Attila Nyikita

Gödöllő
2019

SZENT ISTVÁN EGYETEM
MEZŐGAZDASÁG- ÉS KÖRNYEZETTUDOMÁNYI KAR

A VADÁSZATI ÁGAZAT SZAKMAI KOMMUNIKÁCIÓJA
A SAJTÓ ALAPJÁN

*Elemzés, értékelés a 2018 szeptemberétől az év végéig vadgazdálkodással,
vadászattal összefüggő sajtómegjelenések alapján*

Készítette:

Földvári-Lapath Attila Nyikita

Belső témavezető:

prof. Csányi Sándor

igazgató

VadVilág Megőrzési Intézet

Gödöllő

2019

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék	2
Bevezetés	4
Témafelvetés és célkitűzések.....	5
Témafelvetés.....	5
Célkitűzések	8
Szakirodalmi áttekintés.....	9
Az OMVK által megrendelt közvélemény-kutatás	9
„A sajtó, mint negyedik hatalmi ág: kezelhető-e a vadászatellenes közhangulat?”	10
A vadászat Csongrád megyei társadalmi megítélésének vizsgálata.....	11
A szakterület társadalmi elfogadottsága a fiatalok körében	12
Forsense tanulmány: „Honnan tájékozódunk?”	13
<i>Issues management</i> - Konfliktus-megelőzési és kezelési kézikönyv az Egyesült Államokból.....	14
A kézikönyvről.....	14
Sajtókommunikáció.....	15
Kitekintés – „Az amerikaiak hozzáállása a vadászathoz, horgászathoz, lősporthoz és cspadázáshoz”.....	16
A vizsgálatok módszerei.....	18
Anyag	18
Anyaggyűjtés, módszerek.....	19
Google Alerts	19
Egyéb források	19
A vizsgált anyagok kiválasztásának szempontjai.....	21
Egyéb szempontok	22
Az értékelés módja	23
Az egyes tartalmak feldolgozása.....	23

Az egyes tartalmak megszólalóinak feldolgozása.....	25
Eredmények és értékelésük	27
A pontszámok és értékelésük	27
A pontszámok műfajok szerinti értékelése.....	28
A pontszámok forrás jellege szerinti értékelése.....	31
A pontszámok elérés szerinti értékelése.....	33
A pontszámok relevancia szerinti értékelése	35
A pontszámok formátum szerinti értékelése	36
A pontszámok szakma megítélése szempontjából történő értékelése.....	38
További szempontok szerinti értékelés.....	38
Az anyagok műfajok szerinti értékelése.....	38
Az elérés szerinti értékelés	39
Források szerinti értékelés.....	40
Témák szerinti értékelés.....	41
A formátum szerinti értékelés	42
Megszólalók értékelése.....	42
A megszólalók háttere.....	43
A megszólalók által képviselt terület	44
Következtetések és javaslatok	46
Következtetések.....	46
Javaslatok	47
Összefoglalás	50
Köszönetnyilvánítás	51
Irodalomjegyzék	52
Mellékletek	54
Nyilatkozat	55

1. BEVEZETÉS

Szakedolgozatom témáját részint szakmai, részint személyes indíttatásból választottam. Korábbi, a sajtóban (főként hírterületen) szerzett tapasztalattal a hátam mögött bő nyolc és fél éve kezdtem dolgozni a vadgazdálkodáshoz, vadászathoz és a kommunikációhoz egyaránt szorosan kapcsolódó munkakörökben. Mindezért az elmúlt években munkámból adódóan is folyamatosan figyelemmel kísértem az ágazatról szóló vagy azt érintő sajtómegjelenéseket.

Ami a személyes motivációt illeti: több mint hét esztendeje magam is vadászom, az ismeretségi és a baráti körömben is számos vadászt tudhatok, így viszonylag sok időt töltök ebben a közegben. Az évek során furcsa ellentmondás keltette fel a figyelmem. Miközben a vadászok jelentős része meggyőződéssel beszél arról, hogy a magyar közvélemény vadászatellenes, sem a nem vadászó ismerőseim túlnyomó többsége, sem pedig – ami talán még fontosabb, lévén első kézből származó információk híján ez lehet a véleményalkotás egyetlen alapja – a sajtó nem tanúsítja a vélt, általánosan negatív hozzáállást. Ezért merült fel, hogy szakdolgozatban megvizsgáljam, miként jelennek meg a jelentős hazai médiumok felületein a vadászathoz kapcsolódó hírek.

2. TÉMAFELVETÉS ÉS CÉLKITŰZÉSEK

2.1. Témafelvetés

A vadászatnak, mint a vadgazdálkodási ágazat részének és eszközének társadalmi megítélése évek, sőt talán évtizedek óta téma mind szakmai (vadásztársasági vezetői, érdekképviselői) berkekben, mind pedig a sportvadászok körében. Miután jelen szakdolgozat nem kifejezetten a vadászat társadalmi megítélését veszi górcső alá, az alábbiakban a teljesség igénye nélkül csupán néhány szemléletes példát hozok fel arra, hogy miként vélekednek erről olyan vadászok vagy ezzel a területtel foglalkozó személyek, akiknek a véleménye jó eséllyel befolyásolhatja a környezetükét is.

- A vadgazdálkodási-vadászati, tematikus Magasles Blog 2017-ben készített interjút dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyetttel, aki 2010 óta – gyakorló vadászként és az Országos Magyar Vadászati Védegylet (a továbbiakban: OMVV) elnökeként is – aktívan és eredményesen képviseli a vadászat ügyét. A szerző első kérdése így szólt: *„Nemrég azt nyilatkozta: 'Magyarországon az elmúlt 5 évben sokat javult a vadászat társadalmi megítélése, elfogadottsága.' Mi nem ezt tapasztaljuk.”* (Dr. Semjén Zsolt *„a Nyugat-Európában tapasztalható szélsőséges vadász-ellenes gyűlölettel”* vonva párhuzamot úgy reagált: *„Magyarországon nincsenek ilyen szélsőségek. Érdeemes az elmúlt évekhez viszonyítani a mostani hangulatot – érzékeltetően változott a vadászat megítélése, a vadgazdálkodás és a vadászati kultúra értékelése. Gondoljunk a FEHOVA, vagy a vadásznapi sikerére.”* (Magasles Blog 2017)
- Néhány hónappal azután, hogy dr. Semjén Zsoltot megválasztották az OMVV elnökének, interjút adott a Magyar Nemzet Online-nak. Ebben a szerző, Bors Richárd a következő kérdést tette fel: *„A vadászat jelenlegi megítélése és az elmondottak alapján nagy harc elé néz. Kikre számíthat ezekben a csatákban?”* (A válasz releváns része: *„Fontosnak tartom, hogy azok a híres művészek, tudósok, sportolók, akik vadásznak, vállalják vadász mivoltukat, ugyanúgy, ahogy a teniszezők, a futballisták vagy a horgászok.”*) (MNO 2011)
- Sági Szilárd, a főzőműsorokból ismert „gasztrokibic”, a Magyar Vadászlap munkatársaként és vadászként így fogalmazott egy 2014-es cikkben: *„Azt hiszem, senkinek nem kell megmagyarázni, milyen rossz a vadászok megítélése a nem vadászok körében. Ezen nemcsak, hogy jó lenne változtatni, de a hozzám hasonló embereknek, akik munkájuk és ismeretségük miatt 'több fülhöz' jutnak, juthatnak el, egyenesen kötelességük is, legalábbis szerintem...”* (Magyar Vadászlap 2014)

- „A közelmúlt sajnálatos vadászbalesetei miatt úgy érezzük, hogy újult erővel kell nekivágnunk a vadászokat érintő negatív közmegejtés formálásának” – volt olvasható a Vadászati Kulturális Egyesület Diana Vadász hölgy Klubjának felhívásában, amely egy szakmai konferenciára invitálta az érdeklődőket. (Magyar Vadászlap 2006)
- Erdei Tamás, a Magyar Külkereskedelmi Bank elnök-vezérigazgatója, a Magyar Bankszövetség elnöke egy a Napi Gazdaságnak adott interjújában úgy fogalmazott a hobbijaira, azok között a vadászatra vonatkozó kérdésre válaszolva: „(...) vadászni ma már nem is olyan nagy sikk. A vadászat megítélése ugyanis a zöldek előretörésével alaposan megváltozott, sokan ezt a hobbit kifejezetten szégyellik.” (Napi Gazdaság 2003) (Ezt a megállapítást érdemes összevetni a 3.1. alfejezetben idézett, 2004-ben az Országos Magyar Vadász-kamara – a továbbiakban: OMVK – megbízásából készült kutatás eredményeivel.)

Több olyan véleménnyel is találkozhatunk, amelyekben a nyilatkozó ugyan nem mondja ki, hogy rossznak tartja a megítélést, de egyértelműen erre utal.

- Gróf Károlyi József, a 2021-ben hazánkban megrendezendő Egy a Természettel – Vadászati és Természeti Világkiállítás korábbi miniszteri biztosa 2018-ban A Mi Erdőnk című lapnak adott interjújában elmondta: a tervek szerint az eseményen „holisztikus megközelítésben jelenik meg a természetvédelem és -hasznosítás. Így a vadászat, horgászat, halászat és erdészet – mint a fenntartható természethasználat formái – visszanyerhetik megérdemelt, eredeti helyüket a társadalmi megítélésében.” (A Mi Erdőnk 2018)
- Dr. Bitay Márton Örs, a szaktárca állami földekért felelős államtitkára úgy nyilatkozott a Magyar VADÁSZLAP-nak 2014-ben: „Hiszem és vallom, hogy a vadászok megbecsültsége a becsületes vadászok számától függ. Márpedig a becsületes vadászoknak nincs targoncávalójuk. Nekik azon kell fáradozniuk, hogy a vadászat megítélése javuljon (...)” (Magyar Vadászlap 2014)
- A Veszprém megyei hírportálon a nyáradi vadászati kiállításról megjelent cikkben Pajak Károly polgármestert és a tárlaton bemutatott trófeákat biztosító Kozma család egy tagját, Sándort idézve a szerző azt írja: „Reményeik szerint a vadászat megítélése javulhat.” (Veszprém Megyei Hírportál 2014)
- A Nimród Vadászújság Vas megyei vadásznapról szóló tudósításában Gagyi István, a megyei Vadászszövetség és Vadász-kamara elnöke „hangsúlyozta, az érdekvédelmi szervezetek sokat tettek a vadászok és a vadászat pozitív megítéléséért. Ez sikerült is, hiszen a vadászat megítélése jó irányba halad (...)” (Nimród Vadászújság 2013)

- Török Henrik, az OMVV főmunkatársa 2009-ben így fogalmazott egy vadászirodalmi pályázat díjátadóján, amelyről a Nimród Vadászújságban jelent meg tudósítás: „*Magyarországon a vadászat megítélése eléggé sajátos, s ha valaki tömegközlekedési eszközön utazik, az tapasztalhatja, hogy elég nehéz elviselni azokat a tekinteteket, amelyekkel a felnőtt utazóközönség a vadászruhában utazót illeti.*” (Nimród Vadászújság 2009)

Mielőtt azt vizsgálnánk, mennyiben tükrözik az idézett vélemények, megállapítások a nem vadászó lakosság hozzáállását, érdemes rávilágítani, mi alapján is alakíthatnak ki álláspontot a civilek. Úgy vélem – és ezt tapasztalatomon kívül több, a „Szakirodalmi áttekintés” fejezetben ismertetett anyag is alátámasztja – hogy akinek nincs közvetlen érintettsége (családtag, közeli ismerős, barát) egy a közbeszéd szintjén kevésbé központi témát illetően, az túlnyomórészt a sajtóból juthat hozzá információkhoz azzal kapcsolatban. A vadászat és a vadgazdálkodás egyértelműen a közbeszédet kevésbé tematizáló területekhez tartozik, már csak a vadászok számánál fogva is: 2019-ban ez körülbelül 65 000 (OMVK 2019). Így vadászonként optimista becsléssel, 7 közeli hozzátartozóval számolva (házastárs, 1 gyermek, 1 testvér, szülők és a házastárs szülei) azok száma, akik közvetlen kapcsolatba kerülhetnek a vadászattal, első kézből szerezhetnek információt erről a tevékenységről (és vélhetően semleges vagy pozitívan állnak hozzá), 455 000. A 2011-es népszámlálás adatai szerint a felnőtt korú magyar állampolgárok száma 8 489 969 (KSH 2011), így a fenti becslés alapján csupán 5,35 %-uknak lehet közvetlen kapcsolata a vadászokkal. A szakma oldaláról szervezett tájékoztató kampányok, kiemelt, kifejezetten az ágazat megismertetését célzó programok híján a civilek számára a vadászat tekintetében ezért válik a sajtó a fő információs csatornává.

A megítélés a nem vadászók részéről tehát jelentős részben múlik a médiában megjelenő információk pozitív, semleges vagy negatív voltán, esetenként az interpretációjukon. A legutóbbi – és eddig az egyetlen – felmérést, amelyből kiderül, hogy a felnőtt korú magyar lakosság milyen forrásokból jut leginkább információhoz erről a szakterületről (és következésképp mi alapján formál véleményt), a Társadalomkutató Intézet Rt. (a továbbiakban: TÁRKI) készítette 2004-ben az OMVK megbízásából. A megkérdezettek 84%-a a médiából (televízió, rádió, print) tájékozódott, az online jelentősége viszont 2004-ben elenyésző volt. (TÁRKI 2004) Kifejezetten a vadászatról való tájékozódás tekintetében nem áll rendelkezésre frissebb felmérés, azonban a médiafogyasztási szokásokról általában igen. A TÁRKI-féle kutatás elkészítéséhez képest a médiahasználati szokásokban bekövetkezett változásokat jól szemlélteti egy a Forsense közvé-

lemény-kutató (a továbbiakban: Forsense) által 2017 májusában készített felmérés, amely szerint a televízió továbbra is döntő információforrás, de jelentősen nőtt az online média jelentősége is. (Forsense 2017)

Fontos megjegyezni, hogy az elmúlt esztendőben több tényező még inkább erősítette a sajtóban megjelenő tartalmak véleményalkotó szerepét, egyebek mellett a vadászat tekintetében is. Egyfelől több témakörben és gyakrabban látnak napvilágot kapcsolódó információk. Gyakrabban és esetenként erősebben érezhetők a lakosságot és az ágazatot egyaránt érintő problémák (a legfontosabbak: belterületi vadmegjelenés, vad által okozott kár, vadkár, vad- és gépjármű-ütközések, mindehhez kapcsolódóan a nagyvadállomány túltartottsága, erdőlátogatási korlátozások és a szabályos kutyafuttatás, csapdázás). A másik tényező, amelyet nem lehet figyelmen kívül hagyni: az online sajtó elérése jelentősen (a havilapokhoz képest nagyágrendekkel) gyorsabb, a tartalomelőállítás technikailag is egyszerűbb, mint akár 10 évvel ezelőtt is.

2.2. Célkitűzések

Jelen szakdolgozat célja, hogy a 2018 utolsó négy hónapjában a magyar sajtóban megjelent tartalmakat (összesen **289** megjelenést) a 4.3. fejezetben ismertetett szempontok és a speciálisan erre kialakított pontozási rendszer alapján rangsorolja, elemezze és értékelje. Emellett külön kitérek az ezen anyagokban megszólaló vagy szereplő 408 személyre, az ő háttérükre is. Előzetes feltevés, hogy a különböző médiumok által megjelentetett tartalmak összességében – a vadászok közösségében elterjedt vélekedéssel szemben – nem negatív, sokkal inkább semleges, esetenként pozitív aspektusból mutatják be ezt a szakterületet. E feltevés létjogosultságát erősíti több, a „Szakirodalmi áttekintés” fejezetben ismertetett anyag.

Amennyiben hipotézisem igazolást nyer, kiemelhetők lesznek azok a témakörök, amelyek kifejezetten jótékonyan vagy éppen negatívan hathatnak a vadászat megítélésére. Amennyiben elkülöníthetők lesznek ilyen csoportok, arra lenne érdemes törekedni, hogy a pozitív kicsengésű témákban a lehető legtöbb médiatartalom jelenjen meg, amihez feltétlenül szükséges a proaktív megközelítés. Ezzel sikerülhet ellensúlyozni, az eddiginél jobban háttérbe szorítani a negatív megítélést kiváltó információkat. Emellett pedig – amennyiben lehetséges – célszerű lenne megszüntetni a negatív előjelű sajtómegjelenéseket generáló jelenségeket, eseményeket, illetve tompítani a hatásukat.

3. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

Az irodalomgyűjtési munka során azt tapasztaltam, hogy a vadgazdálkodás és vadászat szak-sajtón kívüli médiában való megjelenése legfeljebb érintőlegesen merül fel a vadászat megítélésé kapcsán, és általában a „Témafelvetés és célkitűzések” fejezetben ismertetett kontextusban. Az egyetlen kutatásra alapuló, konkrét adatokat tartalmazó anyag az említett és az alábbiakban összefoglalt, TÁRKI által készített tanulmány (3.1 alfejezet). Segít árnyalni és aktualizálni a képet a Forsense által készített, a hazai médiafogyasztási szokásokat és a trendeket vizsgáló tanulmány (3.5 alfejezet). A lehetséges fejlődési irányokban támpontot adhatnak a más területeken bevált kommunikációs és közönségkapcsolati (PR-) stratégiák (3.2 alfejezet) és egy az Egyesült Államokban megjelent, a hal- és vadgazdálkodással foglalkozó szervezetek számára készült, konfliktusmegelőzésről és -kezelésről szóló kézikönyv, amelyben hangsúlyos jelenik meg a sajtókommunikáció szerepe is (3.6.2. alfejezet).

3.1. Az OMVK által megrendelt közvélemény-kutatás

Az egyéni vadászok érdekképviselője 2004-ben „A vadászat megítélése a felnőtt magyar lakosság körében” címmel készített el egy tanulmányt a TÁRKI-val, amely országos reprezentatív mintán, a felnőtt lakosság körében végzett közvélemény-kutatáson alapult. Az anyag összegzése szerint „*a lakosság ismeretei a vadászattal kapcsolatban sok esetben felszínesek és bizonytalanok, ám egy-két alapkérdésben mégiscsak tájékozott a lakosság*”. A kutatásból az derült ki, hogy a nem vadászók alapvetően nem viseltettek ellenérzéssel a vadászat iránt. A válaszadók 90%-a úgy vélte: a vadászatra, vadgazdálkodásra szükség van, emellett 82%-uk egyetértett az-
zal, hogy e tevékenység lényege a vadállomány és az élővilág egyensúlyának tervszerű fenntartása, hasznosítása. Emellett a válaszadók kétharmada azzal is egyetértett, hogy a vadászok természetvédelmi feladatokat is ellátnak, és csak egyharmaduk fejezte ki egyetértését azzal, hogy a vadászat állatok értelmetlen leölését is jelenti. A vadászat lényegére vonatkozó, nyitott kérdésre 43%-ban pozitív tartalmat társítottak a vadászathoz.

Az idézett eredmények fontossága jelen szakdolgozat szempontjából annak tükrében válik világossá, hogy a tanulmány szerint „*a megkérdezettek több mint fele (52%) televízióból szokta szerezni a vadászattal kapcsolatos értesüléseit. A kérdezettek körülbelül egyötöde újságból illetve vadászó ismerősöktől szerez információt e témában. Ennél kevesebben, 12%-nyian szoktak a rádióból értesülni ilyen témákról. A kérdezettek 7%-a említette nem vadászó ismerőseit információforrásként. Elhanyagolható százalékban, 3%-nyian olvasnak szaklapokban ilyen témákról, 2%-nyian egyéb helyről, 1%-nyian pedig az internetről.*” Ily módon a megkérdezettek

84%-a számára az információforrást 2004-ben a média (televízió, rádió, print) jelentette, az akkor még elhanyagolható jelentőségű online mellett. Tehát a sajtó véleményformáló szerepe egyértelmű volt, így kulcsfontosságúnak mondható, milyen „előjellel” találják a médiumok a vadgazdálkodással, vadászattal összefüggő híreket.

(Az OMVV 2019-es programtervében szerepel egy „*reprezentatív közvélemény-kutatás elkészítése a vadgazdálkodás és vadászat megítéléséről*” [OMVV 2019]. Sajnálatos, hogy ennek eredményei jelen szakdolgozat leadásáig nem jelentek meg.)

3.2. „A sajtó, mint negyedik hatalmi ág: kezelhető-e a vadászatellenes közhangulat?”

Az alfejezet címét viselő előadás 2011-ben hangzott el a Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar VadVilág Megőrzési Intézetében, a „Vadgazdálkodás és természetvédelem: a fenntarthatóság konfliktusai” című előadóülés keretében, amelyre a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat részeként került sor. Az előadó Kovács Eszter, a Semmelweis Egyetem Marketing és Kommunikációs Igazgatóságának sajtófőnöke volt. (SZIE VMI 2011) Az eseményről a Nimród Vadászújságban jelent meg cikk, amely szerint az előadó „*rámutatott arra, hogy a sajtó külön hatalmi ágat képez, így nem elhanyagolható tömegbefolyásoló tényező. Hangsúlyozta, hogy a vadászatellenesség enyhítéséhez alapvető feladat és sokszorosan megtérülő befektetés a kommunikációs munkatársak megléte, akik befolyásolhatják, hogy a különböző médiumokban mi és hogyan jelenik meg a vadászattal kapcsolatban.*” (Katona 2012)

A rendezvényről nem jelent meg összefoglaló kiadvány, azonban elérhető az előadás vetített anyaga (Kovács 2011). Eszerint az előadó felhívta a figyelmet a média XIX. századtól növekvő jelentőségére, ezzel kapcsolatban pedig a PR szerepére. Utóbbi célja „*rokonszenv, megbecsülés, megértés megszerzése vagy fenntartása egy vállalat vagy más szervezet tevékenységével kapcsolatban az érintettek körében.*” Kovács Eszter aláhúzta a kommunikációs jogosítványok fontosságát. Az előadás szerint a nyilatkozattételi jogosultsággal bíró személynek a kijelölt témában teljes jogkörrel kell nyilatkoznia, ugyanakkor a felelősséget is vállalnia az elmondottakért. Bizonyos témákban a megszólalás jogát átadhatja az illetékes munkatársainak. Szintén fontos a szerepe a sajtóreferensnek, az ő feladata a közvetítés a nyilatkozók és az újságírók között. Illetékességi körébe tartozik egyebek mellett a sajtótájékoztatók szervezése, a sajtófigyelés, a sajtóhírek megfogalmazása. Munkájához elengedhetetlenek az idejekorán megkapott/megtudott információk, az elérhetőség és az olajozottan működő belső kommunikáció. Az előadásban hangsúlyos a proaktív kommunikáció, ebben pedig a megfelelő időzítés. Ami egy

jól működő sajtókapcsolati rendszer erőforrás-igényeit illeti, ennek legfőbb elemei a megfelelő kommunikációs képzés, a sajtókapcsolatok kiépítése, az intézményi szabályozás (így a kommunikációs jogosítványok meghatározása), valamint egy kommunikációs csapat szerződtetése. Habár az ágazat esetében ez kevésbé releváns információ, nem hagyhatjuk figyelmen kívül a médiamegjelenések forintban kifejezhető reklámértékét. Az erről szóló dián azt láthatjuk az Observer Budapest Médiafigyelő Kft. információira hivatkozva, hogy 2011-ben csak az országos heti- és napilapokban megjelent cikkek reklámértéke évi több százmillió forintra rúgott.

3.3. A vadászat Csongrád megyei társadalmi megítélésének vizsgálata

Dr. Bodnárné dr. Skobrák Erika és Kardos Csaba vadgazda mérnök (SZTE Mezőgazdasági Kar Állattudományi és Vadgazdálkodási Intézet) a vadászat és vadgazdálkodás Csongrád megyei társadalmi megítélését vizsgálta 2014-ben, az eredményeket egy cikkben publikálták (Bodnárné & Kardos 2014). A szerzők szintén úgy látják, hogy a sajtómegjelenések szerepe kardinális a szakterület megítélésében. A Bevezetésben megállapítják: *„A vadászattal, vadon élő állatokkal kapcsolatos hírek a médiában akkor jelennek meg, ha baleset, vagy bűnügy történik. Talán ez az egyik oka, hogy az utóbbi időben a közvélemény a vadászatról és a vadászokról nem kedvező.”* A vadászat jelentőségét összefoglaló bekezdés után azt olvashatjuk: *„Mindezen pozitív hatások ellenére a médiában elhangzó, eltúlzott hírek miatt egyre több negatív vélemény hangzik el a vadászokról, főként az önjelölt természetvédők felől érkező egyre nagyobb nyomás, illetve kampány következtében.”*

Az „Eredmények” fejezetből megtudhatjuk, hogy az egyik kérdés a vadászattal kapcsolatos információk forrásaira vonatkozott. A megkérdezettek négy iskola tanulói és felnőttek voltak, összesen 407 személy, közülük 96 középiskolás és 100 felnőtt; ez utóbbi kategória az értékelésnél külön csoportot alkot, ami jelen szakdolgozat szempontjából is szerencsés, lévén a klaszszikus médiatartalmak fogyasztóinak túlnyomó része ebből a csoportból kerül ki. Tagjai esetében az információszerzés fő forrása a televízió (62%), a második helyen nagy lemaradással a napilapok végeztek (22%), a képzeletbeli dobogó harmadik fokán a világháló áll (20%). Érdekes, hogy külön opciót jelentettek a vadászati szaklapok, amelyeket 18% jelölt meg tájékozódása forrásaként. Az „egyéb” forrást 9%, a könyvet 5% jelölte meg. A „Következtetések” fejezetben a szerzők kiemelik a média, azon belül a televízió fontosságát a vadászatról való informálódás tekintetében. Mint fogalmaznak, *„ezt kellene kihasználni, több vadászati témájú műsort beiktatni a televízió csatornák műsorába. Sajnos a legnézettebb csatornák műsorán akkor szerepel hírként a vadászat, amikor vadászbaesetről számolnak be. A csupán rossz hírek*

közlése a médiában elferdíti a vadászokról alkotott képet. (...) Látható, hogy a felnőtt korosztály kisebb mértékben használja az internetes forrásokat, mint a fiatalabb korosztály. Ha őket szeretnénk megcélozni ismereteik kiterjesztésére, inkább a napilapok és a rádió nyújtotta lehetőségekkel kellene élni.”

Érdekes, hogy a „Témafelvetés” fejezetben vázolt feltételezésemet – miszerint a vadászok meggyőződése a tevékenységük negatív megítéléséről nem megalapozott – szintén megerősíti a cikk: a következtetések közt azt is olvashatjuk, hogy *„a legfiatalabbak 68%-a szerint a vadászat hasznos tevékenység, míg a középiskolás-felnőtt kategóriában ez már 78%-ra nő.”* Szintén visszaköszön a megfelelő tájékoztatás hiánya az ágazat oldaláról, ami következtében a válaszadók nem látják át az összefüggéseket. *„Beszélgetéseink során tapasztaltuk, hogy tudomásuk van a felfszaporodott vadállomány kártételéről az erdőkben és mezőgazdasági területeken, bár úgy gondolják, ezt idővel a természet megoldaná”* – írják a szerzők a válaszadók hozzáállásáról.

3.4. A szakterület társadalmi elfogadottsága a fiatalok körében

Ezt az aspektust veszi górcső alá egy 2013-ban készült TDK dolgozat, a sajtó szerepét is említve. Korcz Roland a Károly Róbert Főiskola Agrár- és Környezettudományi Intézetében írt dolgozatának címe: *„A vadászat és vadgazdálkodás társadalmi elfogadottságának vizsgálata a fiatalság körében”*. A vizsgálat során 221, 10 és 30 év közötti válaszadó töltött ki egy internetes kérdőívet, 76%-uk a 16-20, 34%-uk pedig a 21-25 év közötti korosztályból került ki. A konkrétan a vadászok megítélésére vonatkozó kérdésre adott válaszokat az iskolázottság szerint csoportosította a szerző, ezekből kiderül, hogy *„bármely iskolázottsági réteget nézzük, a vadászat megítélése többségében a gyenge, a közepes és jó kategóriákban oszlik meg.”* Arra a kérdésre, hogy ellentéte-e egymásnak a vadászat és a természetvédelem, egyértelműen „nem” a válasz (általános iskolai végzettséggel rendelkezőknél 65,67, középfokú végzettségűeknél 80,77, míg felsőfokú végzettségűeknél 90%). Arra, hogy szükség van-e vadászatra és vadgazdálkodásra, a nők 77, a férfiak 96,69%-a felelt igennel.

A szerző a bevezetésben saját tapasztalataira hivatkozva szintén kiemeli – az előítéletek mellett – a civilek tájékoztatatlanságát ezen a szakterületen. Ő is aláhúzza azt, hogy a véleményalkotás alapját a sajtó adja. A „Következtetések és javaslatok” fejezetben azt írja: *„A legnagyobb mértékben a vadászat megítélésére negatív tényezőként a közmédia és a vele szorosan együttműködő 'sötétzöld' természetvédelmi és politikai kampányok hatnak, akik a vadászatot öldöklés-ként, az állatok vadászhatóvá tételét pedig a fajok kiirtásaként definiálják.”* Eredményeiből

mindezzel együtt arra következtet, hogy a szakterület a megkérdezettek körében tapasztalt, viszonylag jó megítélése tovább javítható az ágazat tájékoztató tevékenységének erősítésével, tehát a proaktivitással. E célból a vadászatra jogosultaknak, a vadászati szervezeteknek és a vadászoknak segítségre van szükségük a médiában való megjelenéshez. Javasolja továbbá, hogy *„létre kellene hozni egy egységes arculatot és kampánytervet a vadászat szükségességéről. A média negatív híreire gyors és hatékony reagálásra, esetenként cáfolatra van szükség, ezért egy szóvivőt kellene alkalmazni.”*

3.5. Forsense tanulmány: „Honnan tájékozódunk?”

Szakdolgozat nem a lakosság, a médiafogyasztók, hanem a sajtó hozzáállását vizsgálja a tárgyalt témához, ugyanakkor nem kerülhet meg a kérdés: milyen valószínűsíthető hatása, véleményformáló szerepe lehet a médiumok által közölt információknak? Ebben segít tisztán látni egy a Forsense Intézet által készített felmérés (Forsense 2017).

A kutatásból jól láthatók a médiahasználati szokások, amelyekből a fontosabbakat alább foglalom össze (a különböző szocio-demográfiai háttérváltozóknak a szakdolgozat témája szempontjából nincs relevanciája).

- A megkérdezettek 76%-a tájékozódott televízióból, azonban ez az arány érezhetően (7%-kal) csökkent 2013-hoz képest.
- Jól mutatja az online média térhódítását – különösen a TÁRKI-tanulmány elkészültét követő 13 évet vizsgálva – hogy a válaszadók 58%-a internetes portálokról is tájékozódik. Szemléletes adat, hogy az internetet naponta használók száma a 2003-as 5%-ról 60%-ra emelkedett, ami többé-kevésbé összeeseng a TÁRKI-tanulmánnyal. Szembeötlő, hogy míg a 65 évesek és annál idősebbek aránya 2003-ban 0% volt, 2017-ben már 27%. (Az online-robbanás egyértelműen betudható az okostelefonok, tabletek térhódításának, az internet-előfizetések árcsökkenésének és az elérhető mobilinternet elterjedésének.)
- A rádió 50%-kal végzett a harmadik helyen, a napilapokat 34% említette, mint információforrást. *„Tehát a rádió és a nyomtatott napilapok nem csupán messze elmaradnak a két vezető médiumtól, hanem mindkét csatorna szerepe csökkent, különösen a napilapok vesztek sokat súlyukból az elmúlt négy évben”* – összegzi a felmérés.
- A válaszadók három médiatípust nevezhettek meg, amikor arról kérdezték őket, honnan tájékozódnak a leggyakrabban. A televíziót 37%-uk említette első helyen, a portálokat 31, a rádiót 13, a napilapokat 9%-uk.

3.6. Issues management - Konfliktus-megelőzési és kezelési kézikönyv az Egyesült Államokból

3.6.1. A kézikönyvről

Az alfejezetben megnevezett anyag áttekintése előtt fontosnak tartom kiemelni annak szervezeti és szakértői háttérét. A kézikönyv két szervezethez köthető. A kiadó az International Association of Fish and Wildlife Agencies (Hal- és Vadvédelmi Ügynökségek Nemzetközi Szövetsége). Ez egy Észak-Amerika hal- és vadvédelemmel, -gazdálkodással közvetlenül vagy közvetetten foglalkozó szervezeteit, intézményeit, valamint más, rokon területen tevékenykedő szervezeteket tömörítő szövetség (a továbbiakban: Szövetség). 75 tagszervezet állami háttérű (63 Egyesült államokbeli, tagállami és szövetségi illetőségű, 12 kanadai), ezeken kívül pedig 14 együttműködő és 42 támogatói státuszú. (Association of Fish & Wildlife Agencies 2019) A másik szervezet a U. S. Fish & Wildlife Service (Az Egyesült Államok Hal- és Vadvédelmi Szolgálat, a továbbiakban Szolgálat) az Egyesült Államok Belügyminisztériuma alatt működő, hatósági feladatokat is ellátó szervezet, amelynek feladata a halállomány, a vadvilág és a természetes élőhelyek kezelése. (U. S. Fish & Wildlife Service 2019)

A Szövetség 1994-ben egy „Proaktív stratégiák a halgazdálkodás és vadvilág-megőrzés témakörében” (*Proactive Strategies for Fish and Wildlife Management Project*) elnevezésű projekt részeként, együttműködésben a Szolgálattal kiadott egy kézikönyvet *Issues Management Handbook* címmel (a továbbiakban: Kézikönyv). (International Association of Fish and Wildlife Agencies 1994) Miután az *issues/issue management (IM)* szakkifejezésnek nincs magyar megfelelője, és az *issue* szó magában is rengeteg jelentéssel bírhat az angol nyelvben, a definícióhoz Czafik Zoltán szakdolgozatát hívom segítségül. A Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskolán íródott munkában – amely szintén kiemeli a definíció nehézségeit – azt olvashatjuk: „(...) a gyakorlatban az IM azokat az ügyeket kezeli, amelyek közérdeklődésre tartanak számít, és amelyekre általában nincs triviális megoldás. Ehelyett különféle – nem ritkán egymással ellentétes – álláspontok léteznek egymás mellett. Ezek vitákat, konfliktusokat válthatnak ki, ezáltal hatással lehetnek egy szervezet tevékenységére, megítélésére, profitabilitására. (...) Azt a szervezetet, amely egy számára kedvező helyzetben őszintén, egyértelműen foglal állást és álláspontját értelmes érvekkel alá is támasztja, továbbá együttműködő magatartást tanúsít, könnyebben fogadja a nyilvánosság és pozitív kép alakul ki róla. Az *issue management* ehhez nyújt megoldást, miközben mind a *public relations*, mind a *modern management módszerek eszköztárát is felhasználja.*” (Czafik 2014) Noha az idézett szakdolgozat és a Kézikönyv is szer-

vezetek tevékenységének kontextusában íródott, a Kézikönyvben leírtak alkalmazhatók a magyar vadgazdálkodási ágazatra, illetve az abban ténykedő szervezetekre (Országos Magyar Vadászkamara, a továbbiakban: OMVK; OMVV; esetleg a mindenkori szaktárca és a vadászati hatóság).

A fentiek tükrében, a Szövetség és a Szolgálat kiadványa tekintetében a legjobbnak a „Konfliktus-megelőzési és kezelési kézikönyv” fordítást tartom, miután témája a hal- és vadvédelmi tevékenység – ennek részeként a vadászat – romló megítélése. A Kézikönyv használati útmutatója szerint *„információkat és stratégiákat ismertet a hal- és vadvédelemmel foglalkozó szervezetek számára ahhoz, hogy proaktívan reagálhassanak az állatjogi aktivista mozgalmak jelentette kihívásokra, valamint segít ápolni és javítani a hal- és vadállomány kezelésének társadalmi támogatottságát”*. Amellett, hogy az anyag részletes betekintést ad az állatvédelem ideológiájába, segít tisztán látni a neuralgikus pontokat az ágazat kommunikációjában, konkrét intézkedéseket javasol az érintett hal- és vadvédelmi szervezeteknek, illetve – tüneti kezelésként – a kríziskommunikációhoz is ad sorvezetőt. Mindebben jelentős a sajtókommunikáció szerepe is.

3.6.2. Sajtókommunikáció

Bár a Kézikönyv 25 éve íródott, és a sajtó ez idő alatt újabb felületeket hódított meg, de működésének alapjai, főbb műfajai változatlanok maradtak. Így van relevanciája a médiakapcsolatokkal összefüggésben leírt javaslatoknak (ezek több ponton összezsengenek a „Szakirodalmi áttekintés” fejezet 3.2. pontjában idézett előadással).

A Kézikönyv problémák elemzéséről szóló fejezetében a szakterületben érintett felek (*stakeholder*) között tartja nyilván a sajtót, a „külső érintett felek” csoportba sorolva be azt (ide tartoznak pl. az állatvédők is, míg a belsők közé a közvetlenül érintettek kerülnek, így pl. a szakmai szervezetek munkatársai). A kézikönyv céljainak eléréséhez a tanulmány szerint elengedhetetlen a direkt kommunikáció, az adott felek hozzáállásának pontos felmérése, ebből következik a sajtóval való kapcsolattartás.

A kockázatértékelésről szóló fejezet bizonyos feltételekhez rendel hozzá intézkedési stratégiákat, az olvasókat kérdésekkel rávezetve tevékenységük hiányosságokra. Az egyik kérdés így szól: *„Alakított-e ki kapcsolatot az Ön szervezete a sajtó képviselőivel a szakírókon kívül? Van-e kapcsolatuk természetközeli tematikájú kiadványok szerzőivel, szerkesztőivel?”* Ezzel kapcsolatban a 27 felsorolt stratégiából hármat is javasol az anyag, alább ezek releváns részeinek lényegi összefoglalása.

- Kapcsolatot kell kialakítani és ápolni a sajtó képviselőivel, így teremtve lehetőséget egy-egy konfliktusos esetenél a szervezet álláspontjának bemutatására, vagy az elsőként való megszólalásra, így menve elébe a negatív értelmezésnek, bemutatásnak. A nexus legyen személyes is: a média munkatársai kapjanak meghívót a terepi rendezvényekre, létesítményekbe, a szervezet irodájába, illetve a szervezet képviselője is látogasson el szerkesztőségekbe.
- Kommunikációs tréninget kell szervezni a kiválasztott munkatársaknak. Különösen fontos, hogy a szakemberek közérthetően beszéljenek, így mondandójukat – és közvetve az azt tolmácsoló újságírókat is – a médiafogyasztók megértsék. Míg semleges témákban több munkatárs is a sajtó rendelkezésére állhat, az érzékeny témák esetében egy ilyen nyilatkozatokra külön felkészített munkatárs szólaljon meg.
- Médiamegkeresést – különösen krízishelyzetben – nem szabad visszautasítani.
- Témajavaslatokkal kell segíteni a sajtó munkáját, ennek sikeressége érdekében meg kell ismerni a média működését, hogy világosak legyenek az igények, szempontok.
- Be kell mutatni a vadvédelem (vadgazdálkodás) eredményeit.
- Visszacsatolásra van szükség arról, mennyire érnek el a célközönséghez az üzenetek, erre ki kell dolgozni egy rendszert.

Mindezen kívül a Kézikönyv több konkrét tanácsot tartalmaz a televíziós, rádiós és írott sajtónak adott nyilatkozatokhoz. (Érdeemes megjegyezni, hogy az egész anyag rendkívül nagy hangsúlyt helyez az állatvédő aktivistákkal való vitára, nyílt – például egy tüntetésen a sajtó előtt kibontakozó – konfliktusok kezelésére és mindezzel összefüggésben is a kríziskommunikációra. Magyarországon jelenleg mindennek nincs közvetlen és feltűnő aktualitása, így bővebben nem foglalkozom a kérdéskörrel.)

3.7. Kitekintés – „Az amerikaiak hozzáállása a vadászathoz, horgászathoz, lősporthoz és csapdázáshoz”

Ugyan a sajtóval, annak szerepével gyakorlatilag nem foglalkozik, de mind a 3.1., mind pedig a 3.6. alfejezet tekintetében érdemi információval szolgál egy friss, 2019-ben az Egyesült Államokban készült közvélemény-kutatás, amelynek címe egyben jelen alfejezet címe is. A kutatás gesztora az Egyesült Államokban működő Nemzeti Lősport Alapítvány (*National Shooting Sports Foundation – a továbbiakban: Alapítvány*), egy lőfegyveripari kereskedelmi szövetség,

amely vezető támogatója a fegyvergyártásnak és a kapcsolódó tevékenységeknek. A szervezetnek honlapja szerint az a célja, hogy a fegyverek ne kerüljenek rossz kezekbe, emellett törek-szenek a lövészet és vadászat, mint szabadidős tevékenység propagálására, valamint annak elő-segítésére, hogy az emberek jobban elfogadják a fegyveripar legális termékeit. A kutatást az Alapítvány a Responsive Management nevű közvélemény-kutató céggel közösen készítette, amely a természeti erőforrásokhoz és rekreációs célú szabadtéri tevékenységekhez kapcsolódó témákkal foglalkozik.

A 3014 felnőtt korú válaszadóval végzett reprezentatív telefonos felmérés szerint a megkérd-ezettek 80%-a helyesli a vadászatot. Az Egyesült Államok közép-nyugati részén az arány 86%, de még a legalacsonyabb arány is, amelyet az észak-keleti országrészben mértek, 72%. A ta-nulmány megállapította azt is, hogy az elmúlt negyedévszázadban a helyeslők száma lassú nö-vekedést mutatott: 1995-ben még csak 73% volt az országos átlag. (Szembetűnő párhuzam, hogy a 3.6.1. alfejezetben bemutatott Kézikönyv kiadásának éve 1994, bár azt a kiadványt nem említi az NSSF anyaga.) Ami a hasonló magyarországi, 2004-es felmérést illeti: bár a kérdés-feltevés nem teljesen azonos, mégis több témát illetően hasonló megközelítésben tükrözi a vá-laszadók hozzáállását, a számok pedig impozánsabbak voltak, mint a mostani amerikai felmé-réséé (a magyar válaszadók 90%-a tartotta szükségesnek a vadgazdálkodást és a vadászatot, és 82%-uk egyetértett azzal, hogy ezek lényege a vadállomány és az élővilág egyensúlyának terv-szerű fenntartása, hasznosítása). Érdekesség, hogy a közvélemény-kutatás vezetői összefogla-lójában kiemelik: a vadászat megítélése több tényezőtől függ. A cél tekintetében a hús vadászat, a veszélyt jelentő vagy kárt okozó vad elejtése és a vadállomány kezelése elfogadottabbak, mint a sport vadászat, sőt a trófeavadászatot csupán az amerikaiak harmada helyesli. A vadászott faj szintén befolyásolja a tevékenység elfogadottságát: a csülkös- és vízivad vadászata elfogadot-tabb, mint az afrikai oroszlánoké vagy elefántoké. Végül a vadászati módok, eszközök elfoga-dottsága között is van különbség: minél nagyobb esélyt ad a vadász a vadnak, annál elfogadó-bak a válaszadók.

4. A VIZSGÁLATOK MÓDSZEREI

4.1. Anyag

2017 nyara óta – munkaköreimből kifolyólag is, mint az OMVK, később és jelenleg az OMVV főmunkatársa – folyamatosan követem a híradásokat, és összegyűjtöm a vadászattal, vadgazdálkodással kapcsolatos tartalmakat a világháló segítségével. (Naponta 5-10 anyagról beszélhetünk a speciális helyzetektől eltekintve, amikor is egy konkrét eseményt, témát több médium is feldolgoz.) A híreket körülbelül kéthetes időszakokat felölelve, tematikusan csoportosítva állítom össze rövid összefoglalóval, hivatkozással a teljes anyagra, hogy továbbítsam a vadászati érdekképviseltek országos és megyei vezetőinek. Bár az összeállítások minden olyan megjelenést tartalmaznak, amelyek valamely ponton kapcsolódnak az ágazathoz (pl. jogszabály-változások, természetvédelmi, erdészeti hírek, technikai újdonságok, külföldi anyagok összefoglalói, fordításai stb.), a szakdolgozatban csak azon releváns anyagokat vizsgálom a 2018 szeptemberétől december végéig megjelentek közül, amelyeknek legalább egy része kifejezetten a hazai vadgazdálkodásról, vadászatról szól. Véleményem szerint ugyanis ezek értékelhetők a 2.2 alfejezetben vázoltak szempontjából, ezek révén mutatható ki a hazai sajtó hozzáállása a szakterülethez. Azért választottam ezt az időintervallumot, mert több, az ágazat megítélése szempontjából egyértelműen negatív esemény is történt ezekben a hónapokban, amelyekkel a sajtó is foglalkozott. Ily módon egy az átlagosnál negatívabb felhangú megjelenéseket produkáló időszakot, voltaképp „állatorvosi lovat” vizsgálhattam. (Más időszakok ugyanígy pozitív irányba tolhatnák el az pontszám átlagát, például februárban a FeHoVa generált számos, egyértelműen pozitív kicsengésű sajtómegjelenést, július végén pedig az üzekedés miatt megnövekvő balesetveszélyhez kapcsolódó híradások, megszólalások tüntetnék fel az átlagosnál pozitívabb színben a szakterületet.)

Bár az internetet használom az adatgyűjtéshez, az jelentős részben lefedi a print és egyéb elektronikus sajtót. A legtöbb nyomtatott lap egyben archívumként is használja a weboldalt. Felkerestem a megyei napilapokat kiadó Mediaworks Hungary Zrt.-t, illetve közvetlenül több megyei napilap szerkesztőségét, és mint megtudtam, a szerkesztőség által előállított cikkek esetében a print anyagok 95-100%-ban elérhetők online is. Ugyanez vonatkozik a többi, a gyűjtésben szereplő és online felülettel rendelkező print lapra is. Emellett ma már a legtöbb televízió, rádió az egyes adásokból szöveges híryananyagokat is összeállít és tölt fel weboldalára, esetenként beágyazva a felvételt is.

4.2. Anyaggyűjtés, módszerek

4.2.1. Google Alerts

A hírek összegyűjtéséhez elsősorban a Google értesítőszolgáltatását, az Alertset használom. Ebben bizonyos, a szakterülethez kapcsolódó kulcsszavakra, szókapcsolatokra, kifejezésekre állítottam be folyamatos figyelést (pl. vadgazdálkodás; vadászat; vadelütés; „vad- és gépjármű ütközés”; vadászkamara; a fontosabb vadászható fajok stb.). A szűrőfeltételek a lehető legtágabbak, így ha bármilyen, a Google algoritmus szerint releváns tartalom jelenik meg a világhálón, amelyben a megadott szavak szerepelnek, a rendszer ezt jelzi. A fontosabb keresőszavak esetében a rendszer valós időben, e-mailben küldi az értesítéseket, míg az általánosabbakat RSS hírcsatornaként használom, és egy ilyen hírfolyamok rendszerezésére, szemlészésére szolgáló online szoftverrel, a The Old Readerrel ellenőrzöm. (Ugyanezzel a programmal követem a szakmai portálok híreit).

Az Alerts szolgáltatás működése voltaképp folyamatos Google-keresések indításával egyenértékű, azzal a kitételrel, hogy mindig csak a legfrissebb találatokat kéri le a felhasználó a Google szervereken indexelt (listázott és kereshető) tartalmakból. A találatok között bizonyos általánosabb kulcsszavakra (pl. vadász; vadásztársaság) nagy mennyiségű érdektelen találat is érkezik (pl. hirdetések, vagy az adott szót, szókapcsolatot is tartalmazó, de merőben másról szóló tartalmak), ezeket természetesen figyelmen kívül hagyom. A Google Alerts átlagosan napi 50-80 vegyes találatot ad ki, és az érdemi tartalmak 70-80%-át biztosítja a hírösszefoglalókhöz.

A szolgáltatás a Google speciális keresőalgoritmusainál fogva mindezzel együtt sem garantál 100%-os lefedettséget, így egyéb forrásokat is használok.

4.2.2. Egyéb források

Igen nagy segítséget jelent a munkában a két legnagyobb hazai hírgyűjtő és -listázó oldal: a Hírstart és a Hírkereső. Nemcsak a látogatottabb hírportálokon, de a legtöbb kisebb, regionális, tematikus oldalakon megjelenő tartalmakat gyűjtik listákba, időrendben. Technikai szempontból mindkettő oldal voltaképp szoftver, úgynevezett híraggregátor, amelyek online érhetők el web böngészőprogrammal, a számítógépre történő telepítés nélkül. Hatékonyságukat az szavatolja az egyszerű RSS-csatornás hírlistázással szemben, hogy keresőszavakkal (akár szótöredékekkel is) szűkíthetők a találati eredmények, így le lehet kérni több mint 600 szemlészett weboldal és hírportál cikkei közül azokat, amelyek címe vagy bevezető szövege tartalmazza a megadott kulcsszót. A „vadász”, a „vaddiszn” a „szarvas” és a „vadgazd” szavakra-szótöredékekre

történő kereséssel (ugyanis az oldalak szótöredékekkel is dolgoznak) vélhetően minden releváns tartalom kigyűjthető, így tudniillik azok a cikkek is megjelennek a találatok között, amelyekben ragozva szerepelnek a kulcsszótöredékek.

Mivel azonban még az oly bő merítés ellenére is működnek olyan portálok, amelyeket nem szemlélnek a fenti aggregátorok, illetve egy-egy fontos információ akár érintőlegesen is szerepelhet egy tartalom szövegében, a fenti négy kulcsszóra a főbb országos és regionális hírforrásokon külön is rákeresek (ezek szintén keresnek szótöredékeket), és a legfrissebet rendezve a lista elejére kiválogatom az új, érdemi találatokat. A keresést azzal tettem egyszerűbbé, hogy az adott kulcsszóra elindított keresés találatainak közvetlen linkjét könyvjelzővel jelöltem meg a böngészőben, így arra kattintva már elindul a keresés és közvetlenül a találatok jelennek meg. A szakdolgozat témája szempontjából az adott időszakban releváns források száma 99 volt, ezek közül az alábbiaknál fordult elő 1-nél több megjelenés (megjelenések száma szerint csökkenő sorrendben, a megjelenések száma zárójelben):

1. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei hírportál / Kelet-Magyarország (26)	15. Nógrád megyei hírportál / Nógrád Megyei Hírlap (5)
2. TV2 Tények (19)	16. Jász-Nagykun-Szolnok megyei hírportál / Új Néplap (5)
3. a rendőrség honlapja (16)	17. 24.hu (4)
4. Zala megyei hírportál / Zalai Hírlap (12)	18. MTI (4)
5. RTL Klub híradó (12)	19. Békés megyei hírportál / Békés Megyei Hírlap (4)
6. Somogy megyei hírportál / Somogyi Hírlap (10)	20. Rádió 1 (3)
7. Borsod-Abaúj-Zemplén megyei hírportál / Észak-Magyarország (10)	21. Magyar Idők (online + print) (3)
8. Fejér megyei hírportál / Fejér Megyei Hírlap (10)	22. Magyarország Ügyészsége (online) (3)
9. Vas megyei hírportál / Vas Népe (10)	23. ECHO TV (3)
10. Veszprém megyei hírportál / Veszprém Megyei Napló (8)	24. Nagyatádi Városi Televízió (3)
11. Délmagyar.hu / Délmagyarország (7)	25. Heves megyei hírportál / Heves Megyei Hírlap (3)
12. Blikk (online + print) (6)	26. Bács-Kiskun megyei hírportál / Petőfi Népe (3)
13. Kisalföld.hu / Kisalföld (6)	27. Kormányhivatal, Somogy megye (2)
14. Kormány.hu (5)	28. Pilisi Parkerdő Zrt. (2)
	29. NÉBIH (2)

30. Mandiner (2)	37. Komárom-Esztergom megyei hírportál /
Komárom-Esztergom Megyei 24 óra (2)
31. Zoom.hu (2)	38. M1 / MTI (2)
32. Vásárhely24.com (2)	39. Lokál (1 online, 1 print + online) (2)
33. M1 (2)	40. Lokál – Ózd (print + online) (2)
34. Turista Magazin (2)	41. Keszthelyi Televízió (2)
35. Kalo Hírek (2)	42. Bors Online (online + print) (2)
36. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (2)	43. Hír TV (2)

Tapasztalataim és a visszajelzések alapján megállapítható, hogy a médiamegjelenések fent ismertett rendszerben történő gyűjtése során minden, a médiafogyasztók részéről komolyabb érdeklődésre számot tartó anyag előkerül. A teljes 2018-as év gyűjtésében a szakmai, külföldi, érintőleges és egyéb hírekkel kb. 2500 anyag szerepel, az összefoglalók terjedelme a szakdolgozat formátumában több mint 350 oldal (a vizsgált időszakban kb. 800 anyag és 140 oldal). Legfeljebb kisebb jelentőségű médiafelületek (városi honlapok, újságok, televíziók) egy-egy tartalma maradhat ki, viszont ezek közül is csak a valóban érdektelen információk, mivel a nagyobb médiumok rendszeresen dolgoznak fel kisebbek által publikált híryananyagokat (pl. a regionálisak a helyi médiumokét), a forrásmegjelölésnek hála pedig szinte mindig elérhető az eredeti publikáció.

4.2.3. A vizsgált anyagok kiválasztásának szempontjai

A 2.2 pontban kitűzött célokat szem előtt tartva az anyagot az alábbi feltételekkel, kitételekkel dolgoztam fel.

- A teljes gyűjtésből kivettem a külföldi, határon túli vonatkozású híreket, mivel a szakdolgozat vizsgálata a hazai viszonyokra vonatkozik.
- Szintén nem elemzem a kis elérésű, lokális, kistélepülések önkormányzata által működtetett weboldalakat. Nem veszem figyelembe a szigorúan véve szakajtóban, szakmai oldalakon megjelenő anyagokat (pl. Magyar Vadászlap, Nimród, OMVK, NAK, Magyar Mezőgazdaság szakportál), lévén azok hírértelmezése a legtöbb esetben evidens (ez igaz a vadászati és a mező-, erdőgazdálkodással foglalkozó sajtótermékekre).
- Speciális a Hazai Vadász Magazin esete. Nem szakmai médiumban sugárzott televíziós műsorról van szó: korábban az ECHO Televízió, majd annak a Hír Televízióval való egyesítése óta az utóbbi csatorna adja le a műsorokat. Ennek ellenére zömében mégis a szak-

mának szóló anyagokról beszélhetünk (a leggyakoribb témák: beszámolók tematikus szakmai és közönségrendezvényekről, vadászélmények, beszélgetések a vadászati közélet szereplőivel). A Magazin hozzáállása a szakterülethez ennek megfelelően egyértelműen pozitív. Figyelembe véve a leírtakat, valamint azt, hogy a két sugárzó televíziócsatorna illetve a Magazin YouTube csatornájára feltöltött videók nézettsége általában rendkívül alacsony, ezt a forrást irrelevánsnak tartom a szakdolgozat vonatkozásában.

- Amennyiben egy hír több felületen is megjelent, mindig az elsődleges forrással dolgoztam. *(Kivétel ez alól az MTI, amely hírei regisztráció után érhetők el, és nincs közvetlen linkjük; ezek esetében egy tetszőleges portált választottam, amely változtatás nélkül, forrásmegjelöléssel hozta le a hírt.)*
- Ha egy máshol megjelent anyagot az adott médium kiegészített saját információkkal, azt új, önálló anyagként kezeltem. *(Ilyenek pl. az MTI-hírek apropóján írt cikkek, amelyeket „alapanyagként” használva további megszólalókat keres a szerző.)*
- Habár nem sajtó, de az ágazathoz kapcsolódó szervezetek nagyközönségnek szóló tájékoztatóit, közleményeit szintén feldolgoztam. *(Példa: a rendőrség orvvadászathoz kapcsolódó hírei).* Az ilyen anyagokat jellemzően egy az egyben, forrásmegjelöléssel emeli át a sajtó. Ha a szerkesztőség kiegészíti saját információkkal, úgy szintén önálló anyagként szerepelnek.
- Az orvvadászatról, vadelütésekről, belterületi vadmegjelenésről szóló híradásokat abban az esetben dolgoztam fel, ha abban szerepelt vadász vagy vadgazdálkodó, ha szó esik a vadászatra jogosultról vagy nem civil nyilatkozó is megszólal.
- Bizonyos, a vadgazdálkodást közvetlenül érintő témákat, területeket érintő anyagokat akkor is feldolgoztam, ha azok nem említették a vadgazdálkodást, vadászatot *(ASP, belterületi vad megjelenése).*

4.2.4. Egyéb szempontok

- Amennyiben véleménycikkéről vagy műsorvezetőről van szó, a szerző / műsorvezető a táblázat második fülén szerzőként szerepel.
- A rendőrségi hírek esetén, még ha megyei rendőrfőkapitányság is adta ki a közleményt, országosnak sorolom be az adott anyagot, mivel regionális és országos médiumok is át szokták venni ezeket az anyagokat.

- A politikai felhangú tartalmakat (pl. a bélmegyeri vadászterület körüli pereskedés) nem dolgoztam fel, ezek ugyanis – még ha kisebb-nagyobb részben érintik is a szakterületet – torzították volna az értékelést, lévén szinte minden esetben a szerző vagy adott médium értékítélete is visszaköszön belőlük.
- Egyes anyagoknál bár semleges a minősítés a szakma szempontjából, mégis pozitív a pontszám. Ennek oka, hogy egy semleges megjelenés, megszólalás is jótékonyan hathat a szakterület megítélésére azáltal, hogy felhívja rá a figyelmet.
- Bizonyos esetekben az adott anyag nem tükröz semmiféle viszonyt, minősítést a vadgazdálkodást, vadászatot illetően. Ezek az anyagok szerepelnek a táblázatban, mivel a megszólalók adatai releváns információt jelentenek, azonban nem tartozik hozzájuk pontszám. Az ilyen anyagokat szürke sorszámmal jelöltem a táblázat első fülén.

4.3. Az értékelés módja

Az összegyűjtött híreket Excel táblázatba rendeztem (1. sz. melléklet), és bizonyos szempontokhoz értékpontokat (szorzókat) rendeltem hozzá, ezen oszlopok címét sárgával emeltem ki (első fül, „**Hírek**”). Az egyes szempontok saját meglátásom szerinti fontosságát vettem alapul a szempont kategóriáihoz rendelt minimális és maximális értékek meghatározásánál, és a két értéken belül egyenlően osztottam fel a pontskálát. Ez alól a „formátum” kategória kivétel, amelynél a 3.5 alfejezetben ismertetett Forsense-tanulmány médiafogyasztási szokásokra vonatkozó adatait vettem alapul (Forsense 2017). (A pontozáshoz szükséges segédtáblázat az Excel fájl külön, „**(i) Pontozás**” című fülén érhető el, az egyes anyagokhoz tartozó, kategóriáknak megfelelő szorzók a táblázat végén, segédoszlopokban láthatók.) Az értékpontok alapján – összeszorozva azokat – minden hírhez egy pontszám rendelhető hozzá, amely lehet negatív és pozitív is, így az adott anyag tálalása, értelmezése mérhetővé, értékelhetővé válik. A fehér oszlopokban szereplő adatok egyéb kimutatások elkészítéséhez szükségesek. A táblázat további fülei segédtáblázatokat, diagramokat, számításokat tartalmaznak.

4.3.1. Az egyes tartalmak feldolgozása

A táblázat struktúrája és a pontozás rendszere (az értékpontos kategóriák aláhúzva láthatók, az értékpontok zárójelben a kategóriák után):

- **sorszám** – az azonosítást, rendezést szolgálja
- **a tartalmak adatai**
 - o **összefoglaló** – az anyag tartalma röviden

- **cím/link** – az anyag címe, rajta elhelyezve a kattintható internetes hivatkozás a teljes anyagra (6 anyag esetében nem elérhető)
- **műfaj** – 7 kategóriát különböztettem meg a sajtóműfajokból kiindulva: **vélemény-cikk** (2), **interjú** (1,75), **háttérmagyarázat** (1,75), **riport** (1,5), **tudósítás** (1,5), **hír** (1,25), **közlemény** (1) (nem a klasszikus értelemben vett sajtóműfajok jelentik a csoportosítás alapján, a rendezőelv az, hogy egy adott megjelenés melyikhez esik a legközelebb)
- **forrás** – a médium, amely publikálta a híradást (ebben az oszlopban a megyei napilapok és hírportálok esetében az utóbbit tüntettem fel, egyrészt az átláthatóság miatt, másrészt azért, mert a nyomtatott lapokban is megjelent cikkek is az online felületen érhetők el)
- **forrás jellege** – 5 kategóriát különböztettem meg: **showbiznisz** (2,33), **bulvársajtó** (2), **sajtó** (1,66), **szervezetek hivatalos tájékoztatása** (pl. NÉBIH) (1,33), **állami felületek** (pl. Kormány.hu) (1)
- **dátum** – a megjelenés dátuma
- **a tartalom jellemzői**
 - **elérés** – potenciálisan mekkora célközönséget érhet el, illetve céloz meg az adott médium; 5 kategóriát különböztettem meg: **országos** (3), **országos, kicsi** (2,5), **regiónális** (2), **tematikus** (1,5) **helyi** (1)
 - **szakterület** – az a nagyobb témakör a vadgazdálkodáson, vadászaton belül, amelybe az anyag besorolható, összesen 7-et különböztettem meg: erdészet; erdészet, vadgazdálkodás; természetvédelem; vadászat; vadászat, vadgazdálkodás; vadgazdálkodás; vadgazdálkodás, vadászat (a kettős megjelöléseknél mindkét szakterület megjelenik, az hangsúlyosabb, amely az első helyen van)
 - **témakör** – részterület a szakterületen belül, amelyről az anyag szól, összesen 38-at különböztettem meg: állománykezelés; baleset; belterületi vadmegjelenés; bögés; bűnelkövetés; bűnmegelőzés; civileknek; Fehova; felszerelés; főidény; hagyományos vadászati mód; jog; játékonyság; kóbor kutyák; közösség; kultúra; megítélés; nagyragadozók; oktatás; orrvadászat; ragadozók; rendezvény; statisztika; szakmai ; rendezvény; szerepvállalás; történelem; trófea; üzekedés; vad által okozott kár; vadállomány; vadállománybecslés; vadaskertek; vadászbaleset; vadászélmény; vadegészségügy; vadelütés; vadkár; vadvédelem
 - **téma** – a konkrét téma a témakörön belül, amelyről az anyag szól, összesen 101-et különböztettem meg, a legfontosabbakról az 5. fejezetben írok

- **relevancia** – megmutatja, mennyire központi a vadgazdálkodás, vadászat megjelenése az anyagban, három kategóriát különböztettem meg: **fő téma (1)**, **érintőleges (0,4)**, **említés szintén (0,7)**
- **formátum** – a felület jellege, amelyen megjelent a hír, lehetőségek: **televízió és online (3,34)**, **rádió és online (3,08)**, **online és print (2,92)**, **online (1,58)**, **print (1,34)**
(A szorzókat a 3.5 alfejezetben ismertetett Forsense-kutatás alapján határoztam meg, a tájékozódásra leggyakrabban használt források figyelembe vételével. A válaszadók százalékaival egészítettem ki az egyes szorzót, tehát ha pl. az online-t a válaszadók 58%-a használja, akkor a formátum szorzója 1,58. Amennyiben két formátumban is megjelenik a hír, a szorzókat összeadtam, így a print és az online szorzója 2,92.)
- **minősítés**
 - **téma** – az alaptéma (pl. esemény) kicsengése, lehetőségek: **negatív**, **semleges**, **pozitív** (mivel az alaptéma nem feltétlenül tükrözi a szakterülethez való hozzáállást, ez nem értékpontos kategória, pl. egy árvíz negatív esemény, de a vadat mentő vadászokat mégis pozitívan értékelheti a média)
 - **szakma** – azt jelöli, milyen fényt vet a médiamegjelenés a vadgazdálkodás és a vadászat területére. Három kategóriát különböztettem meg: **pozitív (2)**, **semleges (1)**, **negatív (-2)**
- **megszólalók** – amennyiben van, az anyagban nyilatkozó személyek háttere (a megszólalókat részletes adatokkal egy külön lapon vezettem az Excel fájl „ **Megszólalók**” fülén). 6 kategóriát állítottam fel: **szakmabeli** (vadgazdálkodó vagy szakmai szervezetnél dolgozó személy, illetve a vadásztársaságok elnökei, vadászmesterei), **sportvadászat** (sportvadászként megszólaló személy), **kutatás** (kutatóműhelyek munkatársai, oktatói), **kapcsolódó szakma** (pl. erdész, mezőgazdász), **szakmán kívüli** (adott esetben érintett, pl. vadászbalesetnél a rendőrség), **civil** (egyik kategóriához sincs köze, pl. helyi lakos).

4.3.2. Az egyes tartalmak megszólalóinak feldolgozása

A „ **Megszólalók**” fülön további információkat is feljegyeztem ezekről a személyekről, amennyiben vannak:

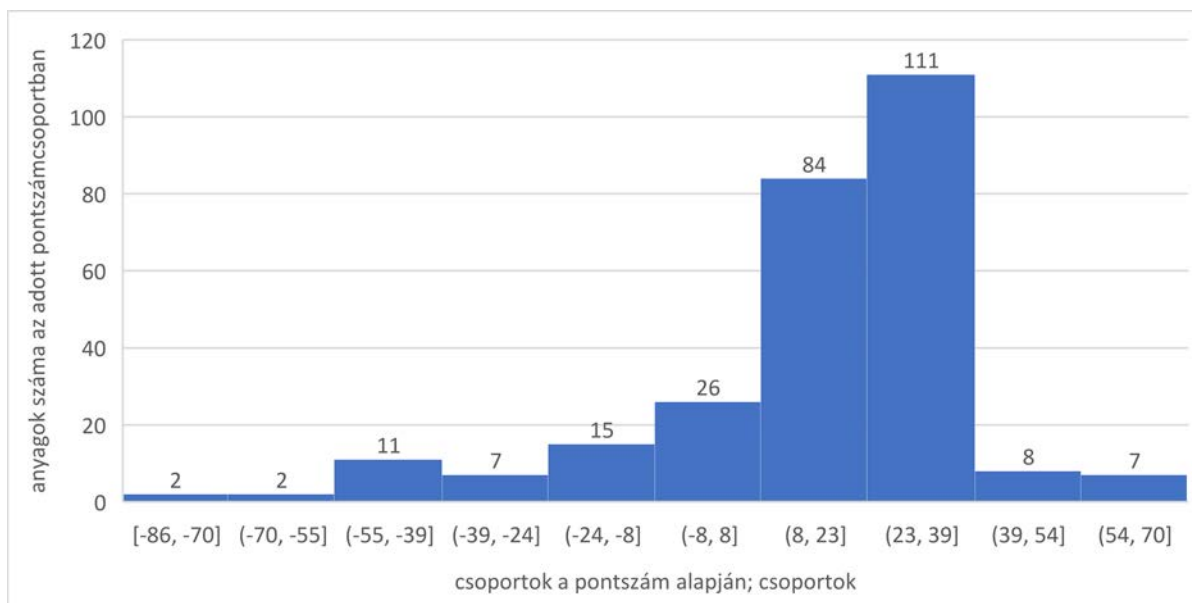
- a nevüket, ha ismert,
- a tisztségüket,
- az általuk képviselt szervezetet, intézményt,
- a hátterüket (állami, állatvédelem, érdekképviselet, érintett, mezőgazdaság, sajtó, természetvédelem, tudomány, vadászat, vadgazdálkodás, egyéb)

- az adott médiatartalomban betöltött funkciójukat (nyilatkozó – amennyiben valaki megszólal, szereplő – ha idéznek tőle; ha mindkettő, akkor csak a nyilatkozót tüntetem fel, és szerző, amennyiben műsorvezetőről vagy véleménycikket író szerzőről van szó),
- a szakterületüket (ld. feljebb).
- *(A sorszám oszlopnak technikai jelentősége van, ez alapján rendeli hozzá az táblázat a „ Hírek” fülön lévő anyagok vonatkozó celláihoz az információkat.)*

5. EREDMÉNYEK ÉS ÉRTÉKELÉSÜK

5.1. A pontszámok és értékelésük

4.3. alfejezetben leírtak szerint számított, az egyes cikkekhez rendelt pontszám átlaga igazolja a 2.2. alfejezetben (Célkitűzések) megfogalmazott feltételezést: **a különböző médiumok által megjelentetett tartalmak összességében nem negatív, sokkal inkább semleges, esetenként pozitív aspektusból mutatják be ezt a szakterületet.** Az összes vizsgált tartalom pontszámának átlaga **15,01**, viszonylag magas, **23,24-es** szórás mellett: a legmagasabb érték **70,08**, míg a legalacsonyabb **-86,12**. Hipotézisem azonban az összes megjelenést tekintve szemléletesebben is igazolást nyer, ha oszlopdiagramon tekintjük át az eredményeket. Ehhez a pontszámok teljes skáláját tíz egyenlő részre osztottam, és az összes vizsgált és pontozott megjelenést a pontszám alapján a skála adott csoportjaiba soroltam be. Az ábrából egyértelműen látszik, hogy a **273 pontozott anyagból** 210 (77%) pozitív pontszámot kapott. A legtöbb pozitív pontszámú anyag (71%) a 8 és 39 pont közé eső két tartományból került ki, és ebből is a nagyobb rész (195-ből 111, tehát a két pontszámcsoporthoz 71%) a 23 és 39 pont közé eső tartományból. Az is kitűnik, hogy a diagram a pozitív irányba mozdul el: a negatív tartományba 38, míg a pozitívba 235 anyag került. (1. ábra)

1. ábra – A 2018. szeptembere és év vége közötti, vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos sajtómegjelenések pontszám alapján tíz csoportba besorolva

5.1.1. A pontszámok műfajok szerinti értékelése

A legtöbb anyag, összesen 108 a hír műfajából került ki (40%). Az adott témákban bővebb információkat biztosító háttérmagyarázatok száma 63 (23%), a tudósításoké 58 (21%), az interjúké 27 (10%) volt. A véleménycikkeké, hivatalos közleményeké és riportoké 11 (4%). (A százalékok egész számra kerekítettek.)

A **hírek** esetében fontos látni, hogy a pontozható 98 anyag pontátlaga csupán **2,72**, jócskán elmarad az összes anyagétól, míg a szórás kiemelkedő: **20,83**. Ezen műfaj esetében a negatív pontszám tartományba eső anyagok száma 27 (28%), míg a pozitívba 71 (72%). A nagy szóródás oka, hogy a negatív tartományba eső hírek közül 11 rendkívül alacsony pontszámot (egyformán -41,58) kapott. Ezek az anyagok a két nagy országos kereskedelmi televízió (RTL Klub, TV2) híradóiban vetített összeállítások, amelyek az interneten is elérhetők. 3 vadászbalesetről szól, 4 pedig bűncselekményről, amelyekben a híradás szerint vadászok érintettek. A negatív tartományban lévő többi 16 hír közül 9 vadászbalesetekkel foglalkozik, 4 pedig bűncselekményekkel. (2. ábra)

A **háttérmagyarázatok** esetében az 58 értékelt anyag átlag pontszáma **25,8**, a szórás **15,85**. Egy az adott műfajba sorolt tartalmak között kiugróan alacsony (-27,54) pontot kapott – egyébként vadászbalesetről szóló – anyagot leszámítva minden megjelenés (98%) a pozitív tartományba esik. (3. ábra)

Az 57 pontozható **tudósítás** kivétel nélkül a pozitív tartományba került. Az átlag **26,04**, a szórás **8,33**. Szembetűnő, hogy az anyagok nagyobb része azonos pontszámot (29,08) kapott, ami a viszonylag kis szórás oka is. Ezek mind a forrás jellegét tekintve regionális sajtóban megjelent anyagok, túlnyomó részt rendezvényekről szólnak, amelyeknek fő témája a vadgazdálkodás és/vagy vadászat, és online valamint nyomtatásban is megjelentek. (4. ábra)

A 27 **interjú** mind pontozható, az átlagos pontszám **29,76**, **12,37**-es szórás mellett, itt szinten minden anyag a pozitív. Ugyancsak több, összesen 14 anyag kapott azonos pontszámot (33,93). Ezek kivétel nélkül megyei napilapokban és hírportálokon is megjelent cikkek voltak, jelentős részük (10 cikk) vadászó személyeket mutatott be. (5. ábra)

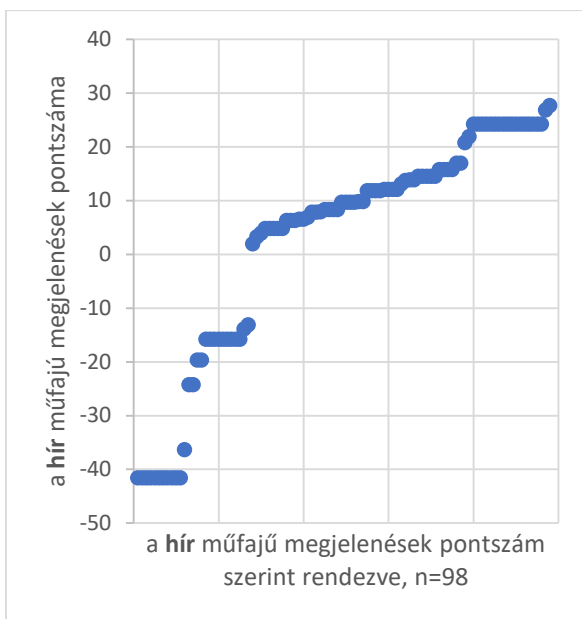
A fennmaradó három műfaji kategóriából, amelyek minden anyaga pontozható, a **vélemény** tartalmazza a gyűjtés összes pontozott megjelenésének legszélső értékeit. Az átlag ezeknél a megjelenéseknél **-12,74**, kimagaslóan nagy, **53,85**-ös szórás mellett, 5 anyag a negatív, 6 a pozitív tartományba került. Azonban érdemes figyelembe venni, hogy az öt negatív tartományba eső megjelenés közül az egyik a Balázsék Show-ban novemberben elhangzott vadászatellenes

kirohanás, négy pedig ahhoz kötődik (pontszámaik csökkenő sorrendben: -86,12, -86,12, -70,08, -31,47). Itt tartom fontosnak megjegyezni: a kirohanás kiváltó oka egy a közlemények között szereplő anyag. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság arról tájékoztatott november 21-én, hogy természetvédelmi őrei egy elpusztult farkast találtak Nagyvisnyó külterületén. A tetemen lőtt seb volt látható, ami miatt Balázsék Showban tényként kezelték, hogy a farkast vadász lőtte le, annak ellenére, hogy erre nem volt bizonyíték, és a nemzeti park sem állította ezt. E nélkül az egyébként -5,04 pontot kapott anyag nélkül a pontszámskála negatív tartományának három legszélső értékét adó anyag (pontszámok: -86,12, -86,12, -70,08) nem is látott volna napvilágot. Ezekon kívül még egy -31,47 megjelenés szerepel a vizsgált anyagok között, amely ide kötődik. Ugyanakkor a Balázsék Show-ra reagáló 5 anyag (köztük egy közlemény) pontszámai: 70,08, 21,9, 25,22, 27,54, 31,47. Így az összes kapcsolódó tartalom átlagpontszáma csak -10,84, 55,22-es szórás mellett.

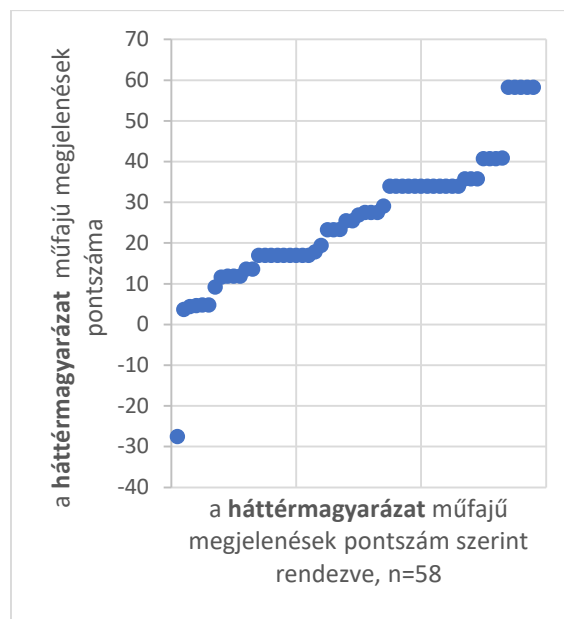
A **közlemények** átlagpontszáma 2,39, a szórás 8,48, a negatív tartományba három esik, amelyek közül kettő potenciálisan vadászokhoz köthető szabálysértésről, bűncselekményről szól, egy pedig vadász által elkövetett bűncselekményről.

A 11 **riport** között két negatív tartományba eső anyagot találunk (-33,13, -29,08), de az átlag pozitív, **14,51, 18,33** szórás mellett. Az egyik negatív eset azt örökíti meg, ahogy egy vadász trágár kifejezéssel küld el egy kirándulót a lesről, a másik pedig vad- és vad által okozott károkról szól, olyan kicsnegéssel, miszerint a vadászatra jogosult nem tesz meg mindent a megelőzésért.

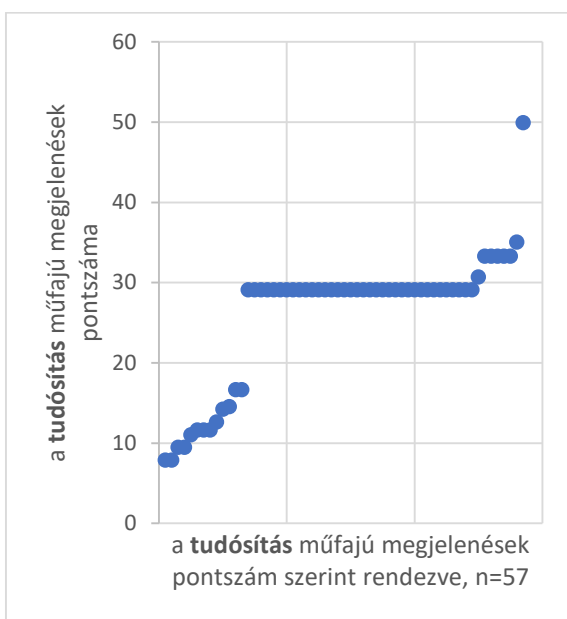
(A három utolsó kategóriánál a megjelenések alacsony száma miatt nem indokolt az ábrán való szemléltetés, illetve a további alfejezetekben szintén csak akkor szerepelnek diagramok, ha az a minták száma miatt releváns.)

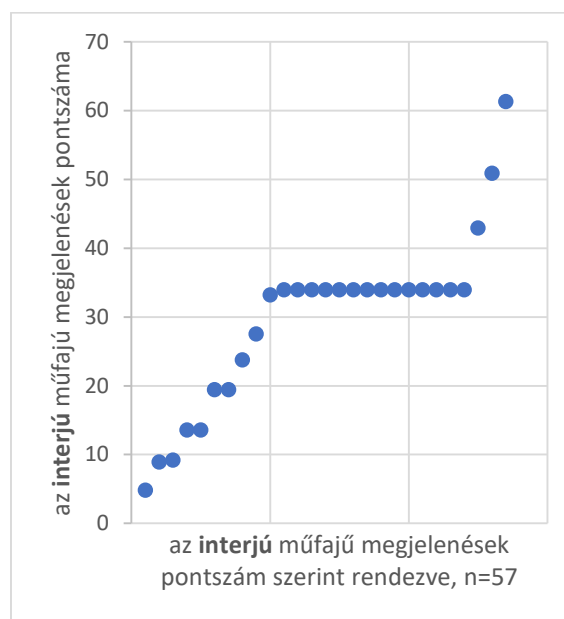
2. ábra – A 2018. szeptembere és év vége közötti, vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos, hír műfajba sorolt sajtómegjelenések pontszám szerinti eloszlása

3. ábra – A 2018. szeptembere és év vége közötti, vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos, háttérmagyarázat műfajba sorolt sajtómegjelenések pontszám szerinti eloszlása

4. ábra – A 2018. szeptembere és év vége közötti, vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos, tudósítás műfajba sorolt pontszám szerinti eloszlása

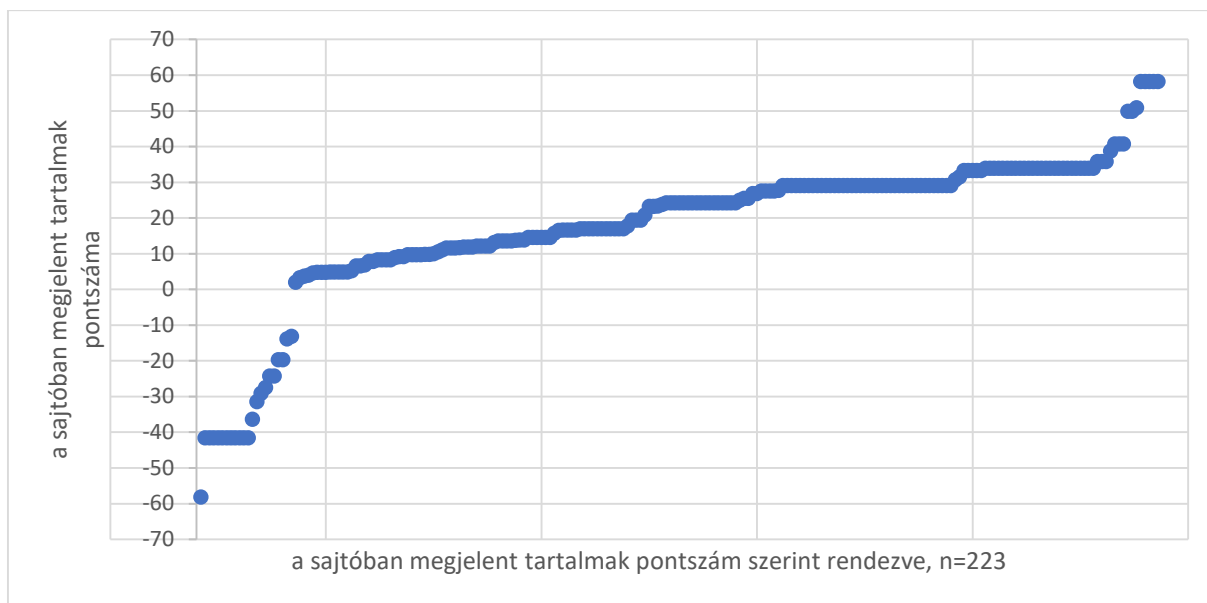
5. ábra – A 2018. szeptembere és év vége közötti, vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos, interjú műfajba sorolt sajtómegjelenések pontszám szerinti eloszlása

5.1.2. A pontszámok forrás jellege szerinti értékelése

Az pontozható anyagok közül 223 (86%) a sajtóból került ki, amely a szakdolgozat szempontjából elsődlegesen vizsgált forrás. A pontozott hivatalos tájékoztatások száma 31 (11%), az állami és a bulvársajtó besorolásúaké 8 (3-3%), a showbizniszé pedig 3 (1%).

A **sajtóból** kikerülő 234 megjelenésből a 223 pontozható átlagos pontszáma **17,75**, a szórás **20,82**. A negatív tartományban 22 (10%), míg a pozitívban 201 (90%) anyag szerepel. A 22, az ágazat megítélése szempontjából kedvezőtlen megjelenésből a skála alsó határát egy vélemény-cikk adja, amely a FeHoVá-n megrendezett preparátorversenyt kritizálja (-58,17 pont). 11 anyag egyformán -41,58 pontot kapott: ezek mind az országos kereskedelmi televíziós csatornák hírműsoraiban (8 a TV2 Tényekben, 8 az RTL Klub híradójában) adásba került összeállítások, amelyek kivétel nélkül negatív témáról és az ágazat szempontjából is negatív felhanggal szóltak. 3 esetben 3 különböző vadászbalesetről, 6 esetben bűnelkövetésről volt szó, egyszer belterületi vadmegjelenésről (a felhang szerint a vadgazdálkodó is tehet a problémáról), egy esetben pedig vadászati tevékenységről. Ez utóbbiról érdemes külön szólni. A TV2 Tények egy november végi összeállításában Csongrád megyei sakálelejtésekről számolt be, de a híradást összevonták az előző pontban részletezett farkaslövésről. Az anyag ráadásul „Farkasokat lőttek” címmel került adásba, a felkonferálás alatt a háttérben kiemelt képen pedig két lőtt arany-sakál lóg egy teherautó oldalán.

A pozitív tartomány 40 pont feletti anyagai közül 5 kapott azonos, a kategóriában maximális, 58,22-es pontszámot. Az anyagok országos televíziókban – három az ECHO Televízióban, egy az RTL Klub híradójában, egy pedig a TV2 Tényekben – és a csatornák weboldalain voltak láthatók illetve elérhetőek. Mind a háttérmagyarázat műfajához tartozik. (6. ábra)

6. ábra – A 2018. szeptembere és év vége közötti, vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos, a sajtóban megjelent tartalmak pontszám szerinti eloszlása

Meglepetésként hathat, hogy a stílusa és elérése miatt külön kategóriába sorolt **bulvársajtóban** a 8 értékelt megjelenés pontátlaga **29,41**, igaz, magas, **40,29**-es szórás mellett. Ide tartozik a legmagasabb pontszámot kapott hír (vadászok reakciói Sebestyén Balázs kirohanására, 70,08 pont), azonban a rádiós egy nyilatkozata is, amelyben fenntartotta az adásban elmondott véleményét (-70,08 pont). Ez utóbbtól eltekintve azonban minden anyag (88%) a pozitív tartományba került, a 21,9 és maximális, 70,08 pont közötti tartományba.

A 31 **hivatalos tájékoztatás** – mind értékelhető – átlaga **0,62** pont, **12,83**-as szórás mellett. 12 (39%) esik a negatív tartományba, 19 (61%) a pozitívba. Szót érdemel az a 9 anyag, amelyek egyformán -15,76 pontot kaptak: 7 a rendőrség, 2 az Ügyészség honlapján jelent meg, 5 vadászbalesetekről, egy belső orvvadászatról, 3 pedig vadászok által elkövetett bűncselekményről szól. A fennmaradó 3 negatív anyagból 2 vadászokkal kapcsolatba hozható szabálysértésről illetve bűncselekményről, egy pedig bizonyítottan vadász által elkövetett bűncselekményről szól. A legmagasabb pontszámot (25,22) az az OMVK főtitkára, Bajdik Péter által jegyzett nyílt levél kapta, amelyben a Balázsék Showban elhangzottakra reagált.

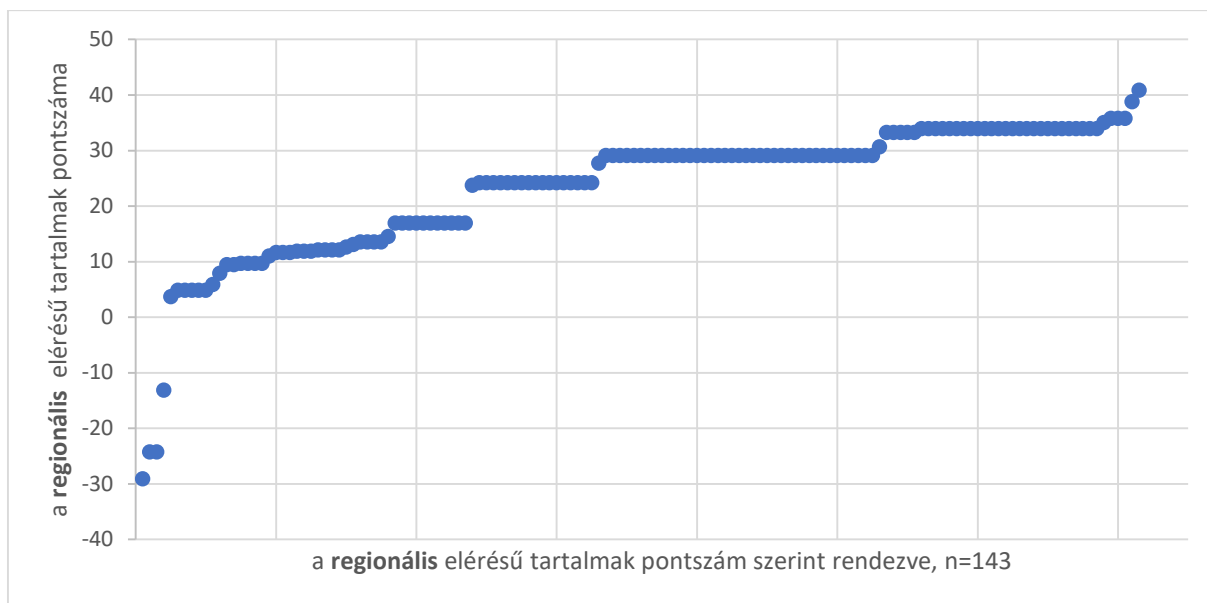
A 8 **állami** háttérű médiamegjelenésnél az átlagos pontszám **11,06**. Minden anyag a pozitív tartományba esik, ami nem meglepő annak ismeretében, hogy a jelenlegi kormányzat határozottan támogatja az ágazatot. A szórás kicsi, **1,85**. Ennek oka az egyéb pontozott paraméterek közötti minimális eltérés. Az anyagok mind online jelentek meg, 3 kormányhivatali honlapon, 5 pedig a Kormány.hu-n.

A legmagasabb szorzót jelentő **showbiznisz** kategória elkülönítését a Balázsék Show két adása indokolta, azokon kívül csak egy anyag került ide. Mindhárom anyag (az összes pontozott anyag 1%-a) pontozható és negatív, pontszámátlaguk **-68,46, 24,97**-es szórás mellett. A harmadik anyag egyébként egy YouTube-ra feltöltött és tematikus blogon megjelent videó, amely azt örökíti meg, ahogy bőgés idején egy vadással keveredik konfliktusba a népszerű, elhagyott településeket és épületeket bemutató Szellemvárosok Blog szerzője. Hajner Gyula szarvasbőgés szeretett volna hallgatni, és felmászott egy lesre. Ide érkezett a vadász, aki Hajner állítása szerint káromkodva küldte el, bár ez a felvételen csak részben vehető ki tisztán. A fiatalember mondandója szintén káromkodással gazdagon tarkított. Később a videós elismeri, hogy a vadásznak volt igaza, de hiányolja a lakosság megfelelő tájékoztatását és sérelmezi a vadász hangnemt.

5.1.3. A pontszámok elérés szerinti értékelése

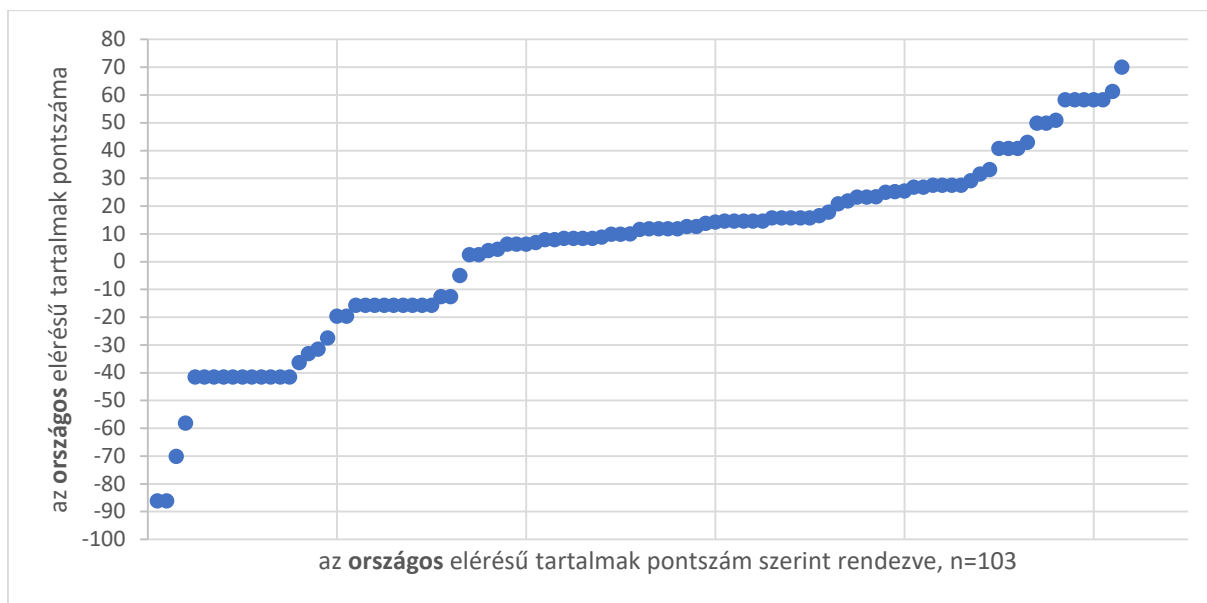
A legtöbb pontozott anyag elérés szempontjából a regionális kategóriába esik: számuk 143 (további három nem pontozott), ez az összes pontozható anyag 52%-a. Az országos pontozható anyagok száma 103 (38%), a helyiek és a tematikusok mind pontozhatók, ezek száma 20 (7%) illetve 7 (3%).

A 143 **regionális** anyagok pontátlaga **18,51, 11,85**-ös szórás mellett. A negatív tartományba csupán 4 anyag került (3%). Ezek közül három különböző vadászbalesetéről, egy pedig a zártkertekben vad által okozott károkról szól. A pozitív tartomány magas pontszámait elérő tartalmak vegyesek, javarészt a vadászok közösségét mutatják be illetve civileknek szóló információkat közölnek. A sok megegyező pontszámú anyag az azonos paramétereknek tudható be (pl. jelentős részük tudósítás eseményekről). (7. ábra)

7. ábra – A 2018. szeptembere és év vége közötti, vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos, regionális elérésű tartalmak pontszám szerinti eloszlása

A 103 **országos** elérésű anyag pontátlaga **2,09**, a szórás **29,89**. 33 (32%) esik a negatív, 70 (68%) a pozitív tartományba. A negatív előjelű anyagokat tekintve figyelmet érdemel, hogy a három legszélső érték a Balázsék Show-hoz kapcsolódik, a továbbiak közül 9 vadászbalesetről szól, 13 pedig bűnelkövetésről, amelyekben vadászok érintettek vagy lehetnek érintettek. A pozitív kiugró értékek közül egy a Balázsék Show-ra reagáló, bulvársajtóban megjelent cikk kapta a legmagasabb pontszámot (70,08), a második helyen egy szintén bulvárlapban megjelent írás végzett, amelyben Botka Endre, a Ferencváros labdarúgója beszél vadászszenvedélyéről. Szintén az élvonalba került több háttérmagyarázat is. (8. ábra)

8. ábra – A 2018. szeptembere és év vége közötti, vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos, országos elérésű tartalmak pontszám szerinti eloszlása

A 20 **helyi** elérésű tartalom mind pontozható. Egy negatív anyag került a kategóriába (5%), amely egy korábbi, Bács-Kiskun megyei vadászbaletet befejezett nyomozásának eredményeit ismerteti (-13,86 pont). A pontátlag **10,47**, **7,64**-es szórás mellett.

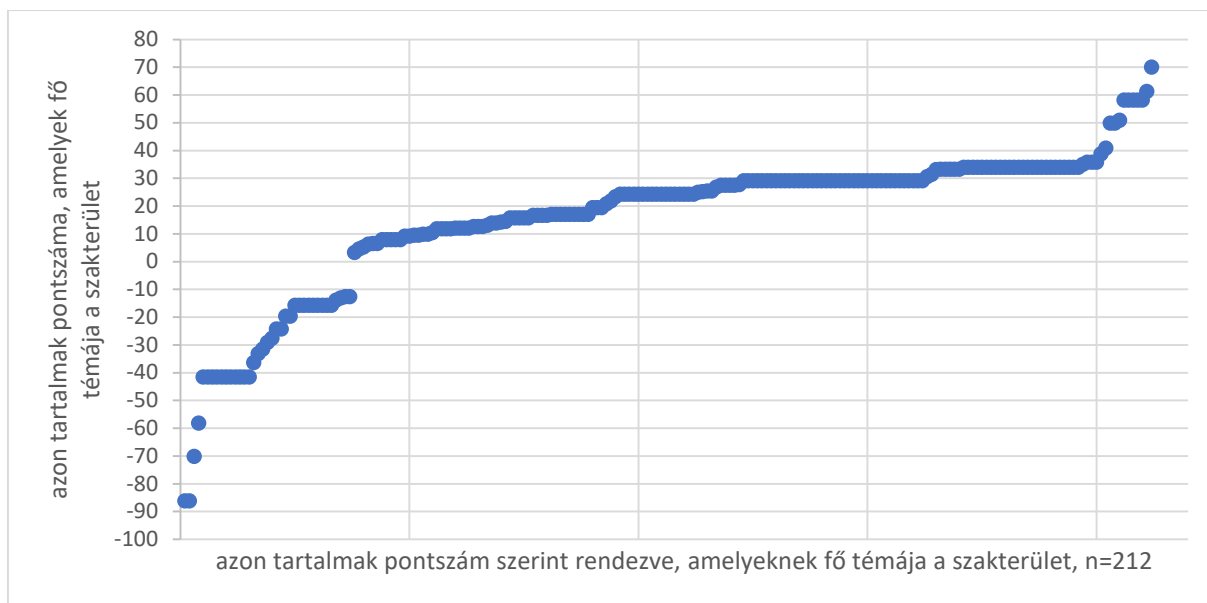
A 7 **tematikus** megjelenés szintén mind értékelhető és pontozható, a skála 1,97-től 25,45 pontig terjed. Az átlag **8,15**, a szórás **7,31**. Érdekesség, hogy – bár szintén tartja magát a közhiedelem, hogy a turisták és a vadászok között is van érdekellentét és feszültség – ebben a kategóriában a legtöbb pontot (25,45) egy a Turista Magazinban megjelent, Kittenberger Kálmánról szóló cikk kapta.

5.1.4. A pontszámok relevancia szerinti értékelése

A 218, kifejezetten vadgazdálkodással, vadászattal foglalkozó anyagból 212 pontozható (78%). Említés szintjén a 40-ből 34 pontozható tartalomban jelent meg a szakterület (11%), azon pontozható anyagok száma pedig, amelyek csak érintik a szakterületet, 27 (10%).

Azon megjelenések esetében, amelyeknek **fő témája** a vadgazdálkodás, vadászat, a pontok átlaga **-3,67**, **25,5**-ös szórás mellett. Hasonlóan a pontszámok elérés szerinti elemzésénél, az országos híreknél tapasztaltakhoz itt is jóval kevesebb a negatív tartományba tartozó anyag, amelyeknek azonban kiugró értékeik vannak. A negatív tartalmak száma 37 (17%), a pozitívoké 175 (83%) anyag került. A kifejezetten a szakterülettel foglalkozó tartalmakat elemelve ismét

igazolást nyer a szakdolgozat feltételezése, miszerint a sajtóban az ágazat semlegesén vagy inkább pozitívan jelenik meg. A kiugró értékeket produkáló anyagok jelentősen átfednek a feljebb ismertettekkel. (9. ábra)

9. ábra – A 2018. szeptembere és év vége közötti, vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos tartalmak pontszám szerinti eloszlása, amelyeknek fő témája a szakterület volt

Azon 34 pontozható megjelenés esetében, amelyek **említés szintjén** foglalkoznak az ágazattal, csak 1 anyag negatív: amely a bükki farkaslövésről szól (-5,04 pont). A pontátlag **8,43**, a szórás **5,5**. Külön érdemes szólni a két háttérmagyarázatról, amelyek a legtöbb pontot kapták, egyformán 23,29-et. Az egyikben Németh Szilárd, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára és a Fidesz alelnöke, a másikban Bakondi György, a miniszterelnök belbiztonsági főtanácsadója arról beszélt arról, hogy a vadászok, vadásztársaságok is segíthetik a horvát határ védelmét a rendőrség, a honvédség és a polgárőrség mellett.

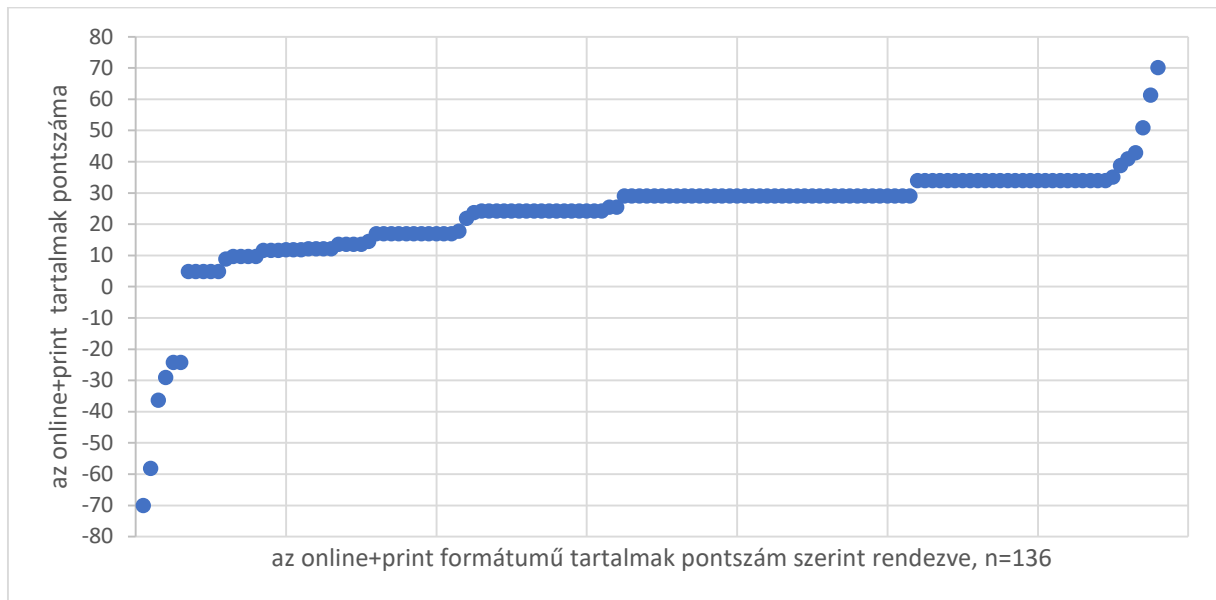
A szakterülettel **érintőlegesen** foglalkozó tartalmak mind a pozitív tartományba kerültek, a pontátlag **17,12**, a szórás **11,33**, a pontskála 4,82-től 42,92-ig terjedt. A magasabb pontszámok közül érdemesnek tartom kiemelni, hogy az akkor még készülő, azóta bemutatott, gróf Széchenyi Zsigmond életéről szóló Vadonvilág című dokumentumfilmmel két különböző műsorban is foglalkozott a TV2, mindkét megjelenés 40,75 pontot kapott.

5.1.5. A pontszámok formátum szerinti értékelése

A legtöbb tartalom az online+print kategóriába került: ezen anyagok száma 143, amiből is 136 pontozható (az összes pontozott tartalom 50%-a). Ennek oka, hogy – miként a 4.1 alfejezetben

kitértem rá – a legtöbb, illetve a gyűjtött anyag esetében egy híján minden nyomtatott lap szerkesztősége a saját előállítású tartalmakat mind print, mind pedig online formátumban megjeleneti (még ha időbeli eltolással is). A csak online tartalmak egy híján mind pontozhatók: így a számuk 75 (28%). Az TV+online megjelenések száma 61, amiből 53 értékelhető (19%). Az online+rádió kategóriába soroltak mind pontozottak, számuk 8 (3%). Csak printben megjelent anyag egy van (1% alatti részarány), ez pontozott.

A pontozott 136 **online+print** tartalom átlagos pontszáma **22,70, 17,31**-es szórással. Itt szintén visszaköszönnek a feljebb ismertetett eloszlások: a kategóriába kevés, de magas értékű negatív tartományba sorolt tartalom (6 db, 4%), és nagy mennyiségű, egyenletesebb pontszámeloszlású pozitív anyag (130 db, 96%) tartozik. A skála két végpontján található megjelenések ez esetben is jelentősen átfednek a feljebb ismertetett, szélső értékeket produkáló megjelenésekkel. (10. ábra)

10. ábra – A 2018. szeptembere és év vége közötti, vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos online és print tartalmak pontszám szerinti eloszlása

A 75 pontozható **online** tartalom pontátlaga **4,39, 14,37**-es átlaggal. A negatív tartományba 18 (24%), a pozitívba 57 (76%) anyag került. Ez a formátum nem indokol további elemzést, mivel a -33,13 és 33,18 pont közötti skála a teljes pontskála „középmezőnye”, ugyanis a pontozási rendszerben a magasabb pontszámot a több formátumban megjelenő anyagok kapják.

Az 53 **TV+online** tartalom átlaga **12,03**, a szórás **31,3**. A negatív tartományba 12 (23%), a pozitívba 41 anyag (77%) került. Miként a más szempontok szerint történő elemzésnél, a negatív anyagok esetében itt is igaz, hogy ezek túlnyomó részt (2 kivételtől eltekintve) vadászbalesetekhez és bűnelkövetéshez kapcsolódnak.

Az **online+rádió** kategória anyagai között a teljes pontskála legalsó értékeit adó két Balázsék Show-adás adja (mindkettő -86,12), ezeken kívül más nem került a negatív tartományba. A pozitív értékekhez (a három legmagasabb pontszám a kategóriában egyaránt 35,79) háttérmagyarázatokhoz tartoznak. A 8 tartalom pontszámátalaga **2,44**, a szórás **51,24**.

Az egyetlen **csak printben** megjelent anyag háttérmagyarázat a vadgazdálkodásról, 23,36 pontot kapott.

5.1.6. A pontszámok szakma megítélése szempontjából történő értékelése

A negatív anyagok mind pontozhatók, számuk 38 (14%). A 73 semlegesből a pontozhatóké 58 (21%); ide tartozik a 16-ból 15 nem pontozható tartalom. A pozitív megjelenések egy híján pontozhatók, számuk 176 (65%). A tartományok ennél az értékelési szempontnál maguktól értetődőek. Az átlagos pontszám a **negatívoknál -31,64**, **19,20**-as szórással, a semlegeseknél **11,7**, **6,55**-ös szórással, a pozitívnaál pedig **26,11**, **12,08**-as szórással.

5.2. További szempontok szerinti értékelés

5.2.1. Az anyagok műfajok szerinti értékelése (11. ábra)

A legtöbb vadgazdálkodást, vadászatot érintő tartalom, összesen 108 (98 pontozott) a **hírek** között jelent meg. Figyelembe véve a 5.1.1. pontban leírtakat, ez nem kifejezetten szerencsés az ágazat szempontjából, hiszen az összes műfaj közül ennél a legalacsonyabb az átlagpontszám (2,72). Nem szabad viszont figyelmen kívül hagyni, hogy az ezt eredményező, különösen alacsony pontszámot kapott tartalmak között a vadászbalesetekről, bűnelkövetésről szóló hírek dominálnak (a 27-ből 12 illetve 10 anyag), amelyeket másképp nem is lehetne értelmezni, tálni. Véleményem szerint szem előtt tartva, hogy a hírműsorok az elmúlt években egyre jobban eltolódnak a negatív témák felé (balesetek, bűncselekmények stb.), az alacsony átlagpontszám inkább a sajtó hírszerkesztési, témaválasztási gyakorlatát minősíti (a negatív hírek preferálását), és nem az ágazathoz való hozzáállást tükrözi.

A **háttérmagyarázatok** száma 63, 58 pontozható, és az átlagos pontszám örvendetes módon 25,8. Ebből az látszik, hogy a bővebb információkat tartalmazó, átfogó anyagok a sajtóban az ágazat szempontjából kedvezően jelennek meg, illetve igény is van ezekre.

Ugyanez igaz az 58 **tudósításra** (57 pontozható, átlagpontszám 26,04), amely műfaj már a szerző saját meglátásait, véleményét is tükrözheti: így azok az események, amelyek központi témája a tárgyalt szakterület, szintén pozitív benyomást kelthetnek a médiaforgasztókban.

Az **interjú** műfaja, mint a tudósításnál is szubjektívebb, feltételezi, hogy olyan kérdésekre is választ várjon a szerző, amelyek túlmutatnak az interjúalany komfortzónáján.

Ennek ellenére az ebbe a kategóriába sorolt 27 anyag (mind pontozható) – még ha nem a klasszikus interjú műfajába tartoznak is – nem operálnak úgynevezett „kellemetlen kérdésekkel”.

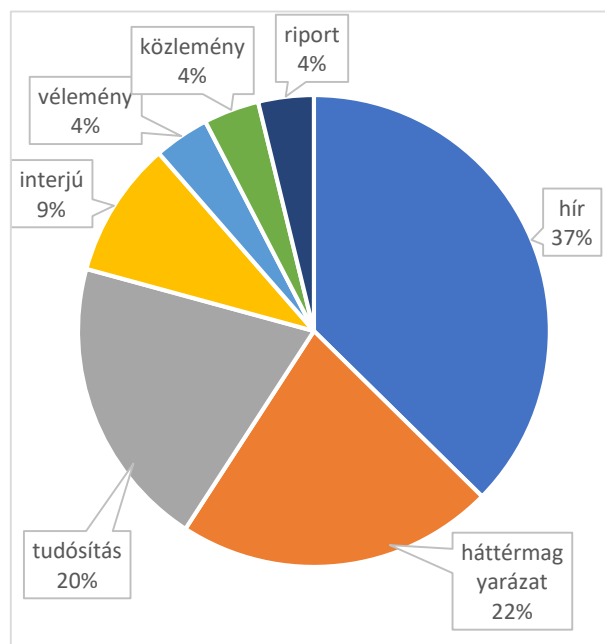
A **vélemény-jellegű tartalmak** között érhető tetten az egyértelműen vadászatellenes attitűd, azonban itt is csak néhány esetben, amelyek egy híján szorosan összefüggnek, lévén mind a Balázsék Show-hoz kötődnek. (11 anyagból 5 negatív.)

A **riportokban** szintén érezhető a szerző álláspontja, azonban ebben a kategóriában is csak 2 negatív tartalmat találunk 11-ből (minden anyag pontozható volt).

A **közlemények** között kettő a 11-ből úgy kapott – nem kiemelkedően – negatív pontszámot, hogy közvetetten, feltételezhetően lehetett köze vadásznak egy szabálysértéshez vagy bűncselekményhez, egy pedig vadász által elkövetett bűncselekményről szólt. Ebben az esetben – a híreknél leírtakhoz hasonlóan – indokolt, korrekt és objektív a negatív tálalás.

5.2.2. Az *elérés szerinti értékelés*

Ebből a szempontból a két legtöbb megjelenést tartalmazó kategóriát – a regionális és az országos megjelenéseket – érdemes vizsgálni, a helyi és a tematikus anyagok értékelése elhanyagolható részarányuknál fogva nem indokolt.

11. sz. ábra – A 2018. szeptembere és év vége közötti, vadgazdálkodással, vadászat-tal kapcsolatos sajtómegjelenések műfajok szerinti eloszlása (nem csak a pontozottaké)

Az 5.1.3. pontban ismertetett arányokból látszik, hogy a tartalmak **több mint fele regionális** forrásokból juthat el a médiafogyasztókhoz, méghozzá pozitív felhanggal. Ezen anyagok 95%-a sajtóból kerül ki, amely tartalmak 36%-a tudósítás (pontszám: 26,88, szórás: 6,81) , 27%-a hír (14,33; 12,76), 21%-a háttérmagyarázat (24,98; 10,42). Az e három, leggyakrabban előforduló műfajba tartozó 123 anyagból csak a hírek között van három negatív tartományba eső. Meglátásom szerint ezek a pozitív eredmények elsősorban azzal függenek össze, hogy a regionális médiumok (néhány kivétellel a megyei napilapok és a hozzájuk tartozó hírportálok) más igényeket szolgálnak ki, mint az országos média. A helyi közösségek esetében a regionális jelentőségű, közéleti vonatkozású vagy gyakorlati jelentőséggel is bíró információk fontosabbak, mint az országos média célcsoportjában. Az előbbi esetben az információ közvetlenül is érintheti a lakosságot (pl. egy nagyszabású esemény a megyeközpontban), míg az utóbbinál inkább tájékoztató funkciója van a médiának (pl. ugyanaz a nagyszabású esemény kevésbé tarthat számot érdeklődésre egy másik megyében, több száz kilométer távolságban élő személy részéről). Ezzel párhuzamosan általános érdeklődés értelemszerűen a nagyobb horderejű híreket övezheti, az **országos információforrások** pedig – különösen a kereskedelmi média – a gyakran szenzációhajhászó hírversenyben a negatív információkat preferálja. Teszi ezt azért is, mert a hírszolgáltatás eltolódott a gyakran sokkoló benyomásokkal is operáló szórakoztatóipar felé.

Meglátásom szerint ezen körülmények eredménye, hogy az országos tartalmak összességében épp csak átlépi a 0 pontot, miközben a helyi vonatkozású, a régió lakosságát akár közvetlenül is érintő anyagoké 18 pont felett áll.

5.2.3. Források szerinti értékelés

Érdemes megvizsgálnunk, hogy melyek a főbb források, amelyekben az ágazattal kapcsolatos hírek jelentek meg. (1. táblázat)

1. táblázat – Azon 10 felület, amelyeken a legtöbb tartalom jelent meg 2018 szeptembere és év vége között a vadgazdálkodáshoz, vadászathoz kapcsolódóan

országos				regionális			
	db	átlag	szórás		db	átlag	szórás
TV2 Tények	19	-14,41	33,22	Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei hírportál	26	32,72	2,10
rendőrség	16	-1,00	13,50	Zala megyei hírportál	12	24,80	9,75
RTL Klub híradó	12	3,91	34,02	Somogy megyei hírportál	10	28,81	5,17
				Borsod-Abaúj-Zemplén megyei hírportál	10	22,76	9,17
				Fejér megyei hírportál	10	25,35	5,85
				Vas megyei hírportál	10	22,03	9,32
				Veszprém megyei hírportál	8	23,93	9,58

A táblázatban látható számok rímelnék az 5.2.2. pontban leírtakra: az országos médiában (különösen a TV2 Tényekben, amely még a kereskedelmi médiumok között is kiemelkedően preferálja a bűnügyi, balesetekről szóló híreket) inkább negatív, a regionálisban egyértelműen pozitív a pontszámátlag. A legtöbb regionális megjelenést produkáló Szabolcs-Szatmár-Bereg hírportál esetében fontosnak tartom megjegyezni, hogy a megyei vadászati érdekképviseletek állandó együttműködést alakítottak ki a megyei napilap és hírportál szerkesztőségével, így rendszeresen jelennek meg a Kelet-Magyarország és a szon.hu felületein a szakterületről szóló hírek.

5.2.4. Témák szerinti értékelés

Az összes megjelenést vizsgálva a 10 leggyakrabban előforduló téma tekintetében azt láthatjuk, hogy az ezekbe sorolt megjelenések pontszámai pozitívak, ami tükrözi a publikáló források hozzáállását a vadgazdálkodáshoz, vadászathoz. Itt is kivételt képez – érthető módon – a bűnelkövetés és a vadászbalesetek témaköre. A megítélés esetében mind a 11 megjelenés a Balázs Show-hoz kapcsolódik, épp ezért egyedi esetnek tekinthető. (2. táblázat)

2. táblázat – A 10 legtöbb megjelenést felölelő témakör a 2018 szeptembere és év vége között a vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos médiatartalmak tekintetében

	db	átlag	szórás
rendezvény	39	26,85	8,86
civileknek	28	19,12	18,72
belterületi vadmegjelenés	23	9,95	12,53
közösség	22	29,05	8,95
bűnelkövetés	20	-13,26	22,04
vadegészségügy	16	15,71	11,31
vadászbaleset	13	-23,58	10,74
kultúra	12	22,24	10,38
megítélés	11	-6,49	50,82
vadelütés	8	21,34	18,13
az összes témakör	192	10,09	12,00

5.2.5. A formátum szerinti értékelés

Ezt a szempontot a médiafogyasztói szokásokat, illetve azok átalakulásának tendenciáit figyelembe véve érdemes vizsgálnunk. A 3.5. alfejezetben ismertetett Forsense tanulmányból kiderül, hogy az online média térnyerése igen nagy lendületet vett az elmúlt években. Meggyőződésem, hogy párhuzamosan a nyomtatott sajtó visszaesésével az internet válhat a sajtó elsődleges platformjává, méghozzá éveken belül. Így a jelenlegi pontszámeredmények, amelyek az online esetben enyhén pozitív irányba mozdulnak el, a print kiadványok visszaszorulásával igazodhatnak a most az online+print kategóriában látható, egyértelműen pozitív számokhoz (ld. 5.1.5. alfejezet).

5.3. Megszólalók értékelése

Az összes gyűjtött anyagban (nem csak a pontozottakból) összesen 408 megszólaló – nyilatkozó vagy szereplő – személy szerepel. Három releváns kategóriát állítottam fel a csoportosításukhoz: a háttérüket, az anyagban betöltött funkciójukat és az általuk képviselt területet (ld. 4.3. alfejezet). (3. táblázat)

3. táblázat – a 2018 szeptembere és év vége között a vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos médiatartalmak megszólalóinak csoportosítása háttér, képviselt terület és az anyagban betöltött funkció szerint (n=289)

Megszólaló háttere			Képviselt terület			Funkció az anyagban		
	db	%		db	%		db	%
állami	130	32	szakma	149	37	nyilatkozó	284	70
érintett	65	16	kapcsolódó szakma	66	16	szereplő	114	28
érdekképviselő	60	15	szakmán kívül	64	16	szerző	10	2
vadászat	58	14	civil	60	15			
vadgazdálkodás	43	11	sportvadászat	60	15			
sajtó	18	4	kutatás	9	2			
egyéb	14	3						
tudomány	9	2						
állatvédelem	7	2						
természetvédelem	2	0						
mezőgazdaság	2	0						

5.3.1. A megszólalók háttere

A **háttér** esetében néhány kategóriáról külön érdemes szólni. Szembetűnő az **állami** szférához kapcsolódó megszólalók kiemelkedő száma. Az ebbe a kategóriába tartozó személyek 74 esetben nyilatkozók (57%), 56 esetben (43%) idézett szereplők az anyagokban. 46 esetben (35%) a szakmát képviselték, 44-ben (34%) kapcsolódó szakmát, 19 alkalommal (15%) szakmán kívüliként jelentek meg, 1 alkalommal pedig a szereplő sportvadász minőségében beszélt. Az összes állami háttérű megszólalás esetén 31 alkalommal (24%) állami erdőgazdaság felső- vagy középvezetői jelentek meg, 18 alkalommal (14%) megyei kormányhivatalok munkatársai, 11-szer (8%) pedig a kormányzathoz kötődő személyek. Mindezeket túl – érintettként vagy szakmán kívüliként – önkormányzati háttérű személyek nyilatkoztak vagy szerepeltek. A magas reprezentáltság oka egyrészt az állami háttérű vadászatra jogosult gazdasági társaságok által kezelt viszonylag nagy kiterjedésű vadászterületekben keresendő, másrészt bizonyos témákból adódik: állami kötődésű szervezetek potenciálisan érintettek számos, a civil sajtóban megjelenő kérdésben (pl. ASP - állategészségügy, belterületi vadmegjelenés – önkormányzatok, vadellátás – rendőrség, mentők).

A vadászati **érdekképviseltekhez** köthető 60 megjelenésnél 33 személy nyilatkozó, 24 szereplő, 3 pedig szerző. 58 esetben a szakmát, 2 esetben a sportvadászatot képviselték. A leggyakrabban szereplő szervezetek: OMVV (13 alkalom, 22%), az Országos Magyar Vadászkamara központja (7; 12%), Békés megyei Vadászkamara és Vadászszövetség (közösén 4, csak Kamara – 2, összesen 6 alkalom, 10%), Veszprém megyei Vadászkamara (3; 5%), Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Vadászkamara (3; 5%), Vas megyei Vadászkamara és Vadászszövetség (2; 3%). A legtöbbször nyilatkozó személyek ebben a kategóriában: Földvári Attila, az OMVV főmunkatársa (9; 15%), Hrabovszki János, a Békés megyei vadászati érdekképviseltek elnöke (6; 10%), Gagy István, a Vas megyei vadászati érdekképviseltek elnöke (5; 8%), Bajdik Péter, az OMVK főtitkára (3; 5%), Pap Gyula, a Veszprém megyei vadászati érdekképviseltek elnöke (3; 5%). Az országos szervezetek jellemzően általános, míg a területiek regionális jellegű tartalmakban jelentek meg.

A **vadgazdálkodás** (43 megjelenés) és a **vadászat** (58 megjelenés) kategóriát egyben elemzem, mivel a médiamegjelenéseknél a két terület összemosódik. A 101 anyagban a nyilatkozók száma 87 (85%), a szereplőké 14 (14%). 45 esetben (44%) a szakmát, 56 esetben (55%) a sportvadászatot, 1 esetben kapcsolódó szakmát képviseltek megjelenésük során. 43 alkalommal (42%) vadásztársaságok képviselői nyilatkoztak vagy szerepeltek, ebből is 28 alkalommal az elnökök, 6 alkalommal tagok, 4-4 alkalommal pedig hivatásos vadászok illetve vadászmesterek.

5.3.2. A megszólalók által képviselt terület

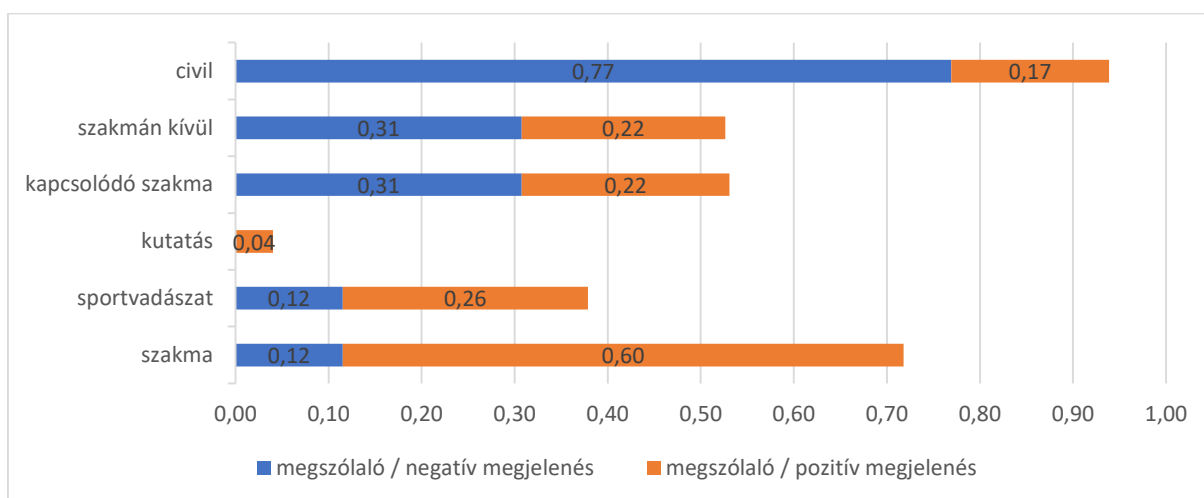
Pozitívan értékelem a képviselt terület adatainál, hogy a **szakma** és a **sportvadászat** jelentős részben (37+15%) megszólalt vagy megjelent a tartalmakban. Az adatokból egyértelműen kitűnik, hogy ez jótékonyan hat a médiamegjelenésekre a szakterület megvilágításának, megítélésének szempontjából. Azon 132 pontozott tartalomnál, amelyekben egyik területről sem volt megszólaló, az átlagos pontszám 5,02 volt 24,25-ös szórás mellett. Ezzel szemben annál a 93 anyagnál, ahol szakmai oldalról is volt megszólaló, 23,43-as a pontszámátlag 16,35-ös szórás mellett, a sportvadász megszólalásokkal kiegészített 40 tartalomnál pedig 24,77-es átlag, 20,2-es szórással.

Figyelmet érdemelnek a forrás szempontjából a sajtó, bulvársajtó, showbiznisz kategóriába sorolt megjelenések (250 db, figyelembe véve azokat a tartalmakat is, amelyeknél egyáltalán nem volt megszólaló). A 26 negatív és a 224 pozitív tartományba esőnél a megszólalók a 4. táblá-

zatban bemutatott illetve xxx. ábrán szemléltetett módon csoportosíthatók. Látható, hogy bizonyos területekhez köthető megszólalók pozitív, míg mások negatív irányba mozdítják el a megjelenésekben az ágazat megítélését.

4. táblázat – a 2018 szeptembere és év vége között a vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos, sajtóban megjelent tartalmak megszólalóinak a képviselt terület illetve ponttartomány szerinti bontása (n=250)

	negatív megjelenések (n=26)	megszólaló / negatív megjelenés	pozitív megjelenések (N=224)	megszólaló / pozitív megjelenés
szakma	3	0,12	135	0,60
sportvadászat	3	0,12	59	0,26
kutatás	0	0,00	9	0,04
kapcsolódó szakma	8	0,31	50	0,22
szakmán kívül	8	0,31	49	0,22
civil	20	0,77	38	0,17

12. ábra - A megszólalók az általuk képviselt terület szerinti aránya a negatív és pozitív ponttartományban

6. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

5.4. Következtetések

Az 5. fejezetben leírtak egyértelműen igazolják azt az előzetes feltételezésemet, amely szerint a média különböző felületein megjelenő, a vadgazdálkodást, vadászatot érintő tartalmak – még a vizsgált, több okból sem átlagos időszakban is – nem negatívan, sokkal inkább enyhén pozitívan mutatják be a szakterületet. Ebből következik, hogy a nem vadászó lakossághoz, mint médiafogyasztó közösséghez, összességében (sőt túlnyomó részt) ennek megfelelő – tehát semleges vagy enyhén pozitív – felhangú információk juthattak el a különböző médiumok közvetítésével 2018 utolsó négy hónapjában. A médiában megjelenő tartalmak, mint a többségi társadalom elsődleges tájékoztatói forrásai, nem a vadászatellenes attitűd felé mutatnak, és ez meglátásom szerint levetíthető az év más időszakaikra, illetve párhuzamba állítható a 3.1., a 3.3. és 3.4. alfejezetekben leírtakkal. Úgy vélem, a közvetett jelek arra utalnak, hogy az ágazat általános megítélése azonos lehet a média által közvetített értékeléssel. Bár jelenleg nem áll rendelkezésre friss közvélemény-kutatás az ágazat megítélésével kapcsolatban, feltételezhető, hogy a jelentős részben a sajtó által meghatározott közhangulat, közbeszéd Magyarországon nem vadászatellenes. Ez a megállapítás ellentétben áll a vadászok közösségében elterjedt, a saját maguk, a vadászat, a vadgazdálkodás rossz megítéléséről szóló vélekedéssel, amelyet a 2.1. alfejezetben ismertettem.

Szembeűnő, hogy a médiamegjelenések képzeletbeli „megítélés-egyenlegét” kevés, de szélsőségesen negatív tartalom tolja el a negatív tartományba a vizsgált időszakban. Elemezve ezeket a tartalmakat azt láthatjuk, hogy az információk értékelése objektív, ez nem a média hozzáállásának függvénye. A szóban forgó hírek, információk jelentős részben a vadászbalesetek, vadászokat is érintő büntettek témakörébe tartoznak. Bizonyos, de nem nagy számú esetekben az ágazat szempontjából nem szerencsés vagy kifejezetten káros felhang az adott szerkesztőség felületességén alapul (pl. a Balázsék Show-s kirohanást kiváltó farkaslövés, amelyről az eredeti híradás a vadászok említése nélkül számolt be, vagy a Vas megyei fegyveres támadás az agancsfelvásárlóra, amelynél a tények ismerete nélkül állítatták a TV2 Tényekben, hogy vadász az elkövető.)

Kérdésként merülhet fel az ok-okozat viszony a negatív hírek és a szakmai oldalról megszólaltatott nyilatkozók között. Az 5.3.2. alfejezetben leírtak elemzéséből tényszerűen látható, hogy a vadgazdálkodás, vadászat képviselőiben megszólaló személyek pozitív irányba mozdítják el

az adott médiatartalom képzeletbeli pontszámát, tehát a szakterület megítélését. A szerkesztőségek gyakorlatára, az újságírók munkájára korábbi tapasztalataimnál és jelenlegi munkámnál fogva is rálátva meggyőződésem: még a negatív témákat előnyben részesítő médiatrendek mellett sem célja a sajtónak, hogy szándékosan ne szólaltassák meg egy érintett terület képviselőjét. Sokkal inkább lehet szó arról, hogy a szakmai oldal megnyilatkozása hiányának eredményei az egyes anyagok negatív felhangjai. Természetesen nem elvárható, hogy egy szélsőségesen negatív eseményt – pl. vadászbalesetet, jogerős bírósági ítéletet – pozitívan tálaljon a sajtó, azonban megfelelő kommunikációval ezek az információk is korrigálhatók lehetnek a semleges szintig. Ezt egy potenciált rejtő területnek látom, amelyen előre lépve javítható lenne az ágazat imázsa a sajtóban, ezáltal pedig a feltételezhetően egyébként sem rossz megítélése is.

5.5. Javaslatok

A fentiek tükrében egyértelmű, hogy a szélsőségesen negatív médiamegjelenések olyan események következményei, amelyek megtörténte után már legfeljebb tompítani lehet a hatásukat. Az ilyen esetek számának csökkenése – ami egy megoldási irány volna – természetesen nem döntés vagy jogszabály kérdése, sokkal inkább a moráltól, a vadászok közösségének önszabályozásától, önmegtisztulásától függ. Azonban 2017. január 1-je óta a kötelező vadász kamarai tagság (pontosabban a végeredményben potenciálisan akár a tagság megszüntetéséhez is vezető, így a vadászati tevékenységet lehetetlenné tevő etikai eljárások) révén sok esetben adott lehet az eszköz az olyan személyek kiszűrésére, akiknek viselkedése ezt indokoltá teszi. Üdvösnek látnám, ha a vadászokban ez tudatosulna, és végső esetben (ha hatástalanok a figyelmeztetések vagy ismétlődik egy etikátlan vagy szabálytalan cselekmény) élnének a lehetőséggel.

Rendkívül fontos a sajtóval való együttműködés olyan esetekben, amelyek kríziskommunikációt tesznek indokoltá (jellemzően vadászbalesetek, kutyalövések, csapdával történő kutyafogások). Ez csak úgy lehetséges, ha – a 3.2. pontban összefoglalt előadásban és a 3.6.1. pontban ismertetett kézikönyvben leírtakat alapul véve – kifejezetten a sajtókommunikációban illetékes személyek tarthatják a kapcsolatot a szerkesztőségekkel, illetve tehetnek nyilatkozatot. Ezen személyek praktikusán vagy a kommunikációhoz affinitást érző, megfelelő képzéssel segített vadgazdálkodási és vadászati szakemberek kell hogy legyenek, vagy olyan kommunikációs szakemberek, akik akár önképzés során, akár közép- vagy felsőfokú végzettség megszerzésével kellő tájékozottságot – valamint lehetőség szerint elméleti és gyakorlati tapasztalatot – szereznek az ágazatot érintő kérdésekben. Emellett feltétlenül követniük kell a mindenkori híreket, aktuális eseményeket, hogy egy sajtómegkeresés esetén összefüggéseiben lássák át az adott

kérdéskört. (A sajtókapcsolatok ápolásában nem mellékes, ha az illetékes munkatárs nem csak a kérdésre tud válaszolni, hanem további segítséget is tud nyújtani az újságírónak a munkájában.)

Szerfelett hasznosnak tartanám a sajtómegjelenések tekintetében, hogy bizonyos, az ágazat szempontjából negatív híradások esetén (sőt azok megjelenése előtt, az azt kiváltó eseményről való értesülés után) az ágazat részéről haladéktalanul, a médiatartalmak publikálását megelőzően jelenjen meg kommentár vagy reakció. (Pl. lőtt farkas megtalálásakor az eset elítélése a jóérezsű vadászok nevében, halálos vadászbalesetkor részvétnyilvánítás az áldozat hozzátartozóinak, sebesüléskor figyelemfelhívás a biztonsági előírásokra stb.). Amennyiben az ilyen információkat közleményként is megkapják a szerkesztőségek, jó eséllyel beépítik a saját anyagaikba, vagy megszólalási lehetőséget is biztosítanak a közleményt kiadó szervezetnek. Emellett minden pozitív vagy semleges megjelenés erősíti az ágazat és a szereplő szervezetet jelenlétét, ismertségét a lakosság körében, ami már magában eredmény.

A krízishelyzetektől függetlenül is szükség van a folyamatos kapcsolattartásra a média munkatársaival. Ezt szolgálhatják populárisabb és/vagy a mindenkor aktuális témákban kiadott közlemények, sajtótájékoztatók, sajtóesemények (pl. sajtóreggelik). Mindennek alapja egyrészt a proaktivitás, másrészt az ágazat olyan témáinak felkutatása és kommunikációja a legnagyobb elérésű csatornákon, amelyek a nem vadászó lakosság érdeklődését is felkelthetik. (Saját tapasztalataimból kiindulva ilyen a teljesség igénye nélkül a kutyázás, a hagyományos vadászati módok, a gasztronómia). Ez a munka nem lehet hatékony, ha csak ad hoc történik, így egy közép- illetve egy hosszú távú, más ágazati szereplőkkel (szaktárca, különböző egyesületek, bizonyos témákban Nemzeti Agrárgazdasági Kamara stb.) is egyeztetett stratégia mentén kellene megvalósulnia, amelynek az alapját egyfelől egy hosszabb időszakot felölelő, komplett sajtóelemzés (ebben a prioritást jelentő, legnagyobb elérésű médiumok és felületek meghatározása), másfelől pedig a legnagyobb érdeklődésre számot tartó témák megahtározásása céljából több közvélemény-kutatás adhatná.

Miként a 2.1. alfejezetben dr. Semjén Zsolt is felvetette, illetve ahogy az összegyűjtött anyag több sajtómegjelenéséből is kitűnik, pozitív eredményeket hozhat, ha olyan közismert és népszerű, makulátlan erkölcsű (és nem mellékesen a vadászok közösségében is köztiszteletnek örvendő) személyek, akik vadásznak, minél gyakrabban beszélnének a sajtónak szenvedélyükről. Ez megvalósulhatna akár a szakmai szervezetek, vadászati érdekképviselet közreműködésével és koordinálásában is.

Véleményem szerint a vadászati ágazat megfelelő, modern imázsa kulcsfontosságú lehet a sajtóban való megjelenéshez. Jelenleg a megszólalások jelentős része inkább hivatalos tájékoztatás jellegű, mintsem közérdeklődésre számot tartó. Úgy gondolom, hogy a megfelelő, közérthető, laikusoknak szóló fogalmazással, az adott médiumnak vagy műsornak megfelelő stílussal egyrészt a médiafogyasztók figyelme is jobban felkelthető lenne, másrészt a sajtó is szívesebben biztosítana felületet az ilyen megszólalásoknak. Az ágazat – miként ma bármilyen témakör – ma az úgynevezett *infotainment* kereteiben érvényesülhet a legjobban a médiában. A fogalom a tájékoztatás és a szórakoztatás elegyét takarja, ha ebbe akarunk illeszteni egy üzenetet, akkor a főbb információkat egy, kötetlen, laza stílusba kell csomagolnunk.

Óriási eredménynek tartanám, ha a fiataloknak szóló médiafelületeken (elvonatkoztatva a klasszikus médiától: internetes platformokon, közösségi médiában is) megjelenhetne az ágazat, természetesen a célközönségre szabott témákkal, tartalmakkal és stílusban. Az Országos Magyar Vadászkamara „Ismerd meg a vadászokat!” elnevezésű ifjúsági programjának fontos sarokköve lehetne egy ilyen irányú fejlesztés.

Végül, de egyáltalán nem utolsósorban fontos lenne megérteni, hogy a vadászok közösségén belül miért tartja magát makacsul a meggyőződés, amely szerint a többségi társadalom előítéletekkel viseltetik a vadászat és a vadászok iránt. Miután a 3.1. alfejezetben említett, az OMVV által megrendelt, friss, reprezentatív közvéleménykutatás elkészül, talán további (akár egyetemi szakdolgozat keretében végzett) kutatásoknak is alapjául szolgálhat, amelyek fényt deríthetnek e megalapozatlan meggyőződés gyökereire.

7. ÖSSZEFOGLALÁS

A szakdolgozat a vadgazdálkodás és a vadászat kommunikációját vizsgálja a 2018 szeptembere és az év vége között a médiában megjelent tartalmak elemzése útján. Azért esett a választásom erre az időintervallumra, mert több olyan esemény történt, illetve több olyan híradás látott napvilágot a szakterülettel kapcsolatban, amelyek negatív felhanggal jelentek meg a médiában. Az előzetes feltételezésem az volt korábbi tapasztalataim alapján, hogy a különböző médiumok által megjelentetett tartalmak összességében – a vadászok közösségében elterjedt vélekedéssel szemben – nem negatív, sokkal inkább semleges, esetenként pozitív aspektusból mutatják be ezt a szakterületet. Ez a hipotézis beigazolódott, még azzal együtt is, hogy a vizsgált időszakban vadászbalesetek és vadászokhoz köthető bűncselekmények történtek, illetve az egyik leghallgatottabb rádióműsor egyik adásában a műsorvezetők minősíthetetlen hangnemben támadták a vadászokat.

A szakdolgozatban vizsgált anyag gerincét sajtómegjelenések, azok mellett pedig egyéb, médiumnak tekinthető felületeken megjelent anyagok adták. A gyűjtést – munkámból kifolyólag is – folyamatosan végeztem az elmúlt bő két évben, alapvetően az internetet használva forrásként, a dolgozat vonatkozó részében ismertetett szolgáltatásokat, megoldásokat és egy speciális szoftvert használva. Összesen 289, az vizsgált időszakban megjelent anyagot dolgoztam fel a saját elképzeléseim szerint kialakított rendszer szerint. Minden anyaghoz egy több paraméter alapján, szorzókkal kiszámolt, negatív vagy pozitív pontszám tartozik, ezek illetve különböző kategóriák alapján csoportosítottam, elemeztem és rangsoroltam a tartalmakat. Emellett külön összeállítottam a vizsgált anyagokban megszólaló 408 személy listáját, akikhez szintén további információkat rendeltem hozzá, majd elemzéseket készítettem.

Elsődleges célom volt, hogy megállapítsam, valóban rossz-e a vadászat imázsa a sajtóban (ebből következően pedig a megítélése a többségi társadalomban, az összefüggést a témafelvetésben kifejtettem). Emellett javaslatokat fogalmaztam meg a vadgazdálkodási ágazat, a vadászat és a vadászok sajtókapcsolatainak, ennek révén pedig a társadalmi megítélésük további javítására. Tettem ezt azzal a kitételrel, hogy nem a negatív megítélést kell pozitívvá tenni, csak a – meglátásom szerint – még rendelkezésre álló potenciált kellene jobban kihasználni, hiszen a szakterület helyzete most sem mostoha a médiában és a lakosság szemében.

8. KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton fejezem ki köszönetemet **prof. Csányi Sándornak**, a Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kara VadVilág Megőrzési Intézete igazgatójának, amiért vállalta, hogy témavezetőm lesz és segített szakdolgozatom elkészítésében.

Szintén köszönet illeti **prof. Heltai Miklóst**, a Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kara VadVilág Megőrzési Intézete igazgatóhelyettesét, amiért javasolta, hogy a szakmai kommunikációhoz kapcsolódó témával foglalkozzak szakdolgozatomban.

Megköszönöm **dr. Katona Krisztiánnak** a szakirodalmi áttekintés 3.2 pontjának megfogalmazásához nyújtott segítségét.

Köszönöm **Pechtol Jánosnak**, az OMVV ügyvezető elnökének, hogy felettesemként támogatta a szakdolgozat elkészítésében (mint ahogy 2016 őszétől 2017-ig az akkori munkáltatóm, az Országos Magyar Vadászkamara főtitkáraként és ugyancsak felettesemként támogattott egyetemi tanulmányaimban).

Egyebek mellett a szakdolgozat elkészültéért is köszönettel tartozom a megboldogult **Csekő (Cseke) Sándornak**, a Nimród Vadászújság és a Magyar VADÁSZLAP egykori – utóbbi esetében alapító – főszerkesztőjének. Azon kívül, hogy sokat merítettem munkásságából, az általa szerkesztett lapokból, nélküle aligha kerültem volna kapcsolatba a vadászattal és a vadgazdálkodással.

Végül, de a legkevésbé sem utolsó sorban köszönöm családomnak: **Pathó Flórának** és édesanyámnak, **Gindenburg Natáliának** a támogatást, megértést és a biztos hátteret a szakdolgozatírás (és az egyetemi tanulmányok) alatt.

9. IRODALOMJEGYZÉK

- AZ ORSZÁGOS MAGYAR VADÁSZKAMARA VAS MEGYEI TERÜLETI SZERVEZETE (2013): Vadásznap Vas megyében. Nimród Vadászújság, 101(11):39
- B. VARGA JUDIT (2003): Nem okoz óriási fejtörést a vagyonom kezelése. Napi Gazdaság, 3339(15): 17. („Napi pénzügyeink” című melléklet, II. oldal)
- BODNÁRNÉ DR. SKOBRÁK E. & KARDOS CS. (2014): A vadászat és vadgazdálkodás társadalmi megítélése Csongrád megyében. Taylor : gazdálkodás- és szervezéstudományi folyóirat (6) 3-4. pp. 305-315.
- CZAFIK Z. (2014): Az Issue menedzsment eszközeinek használata egy Magyarországon működő multinacionális vállalatnál. Szakdolgozat, BKF, Budapest, 61 p.
- DIANA VADÁSZHÖLGY KLUB (2006): Meghívó. Magyar Vadászlapp, 2006/8: 508.
- INTERNATIONAL ASSOCIATION OF FISH AND WILDLIFE AGENCIES (1994): Issues Management Handbook. Kézikönyv. Washington, 128 p.
- KATONA K. (2012): Előadási anyag a Vadvilág Megőrzési Intézetben. Nimród Vadászújság, 100(2): 25.
- KORCZ R. (2013): A vadászat és vadgazdálkodás társadalmi elfogadottságának vizsgálata a fiatalság körében. TDK dolgozat, KRF, Gyöngyös, 46 p.
- NATIONAL SHOOTING SPORTS FOUNDATION (2019): Americans’ attitudes towards hunting, fishing, sport shooting, and trapping. Harrisonbourg, 89 p.
- ORSZÁGOS MAGYAR VADÁSZATI VÉDEGYLET (2009): Vadászirodalmi pályázati eredmények és új pályázatok. Nimród Vadászújság, 97(2): 28.
- SÁGI SZ. (2014): Részeges vaddisznómáj. Magyar Vadászlapp, 135(7): 473.
- SZŐCS A. (2018): Gróf Károlyi József: Szívügye a kiállítás. A Mi Erdőnk, 2018/3. *(elérhető az interneten: <https://magyarmezogazdasag.hu/2018/08/07/grof-karolyi-jozsef-szivugye-kiallitas> [2018 augusztus])*
- TÁRKI TÁRSADALOMTUDOMÁNYI INTÉZET RT. (2004): A vadászat megítélése a felnőtt magyar lakosság körében. Elemző tanulmány. Kutatás az Országos Magyar Vadászkamara megbízásából. 96 p. *(elérhető az interneten: <http://vadasz.info.hu/tudomany/tanulmany.html>)*
- WALLENDUMS P. (2014): Örömteli kötelesség. Magyar Vadászlapp, 135(3): 480-481.

INTERNETES FORRÁSOK

- HTTP 1 FORSENSE 2.0 KFT. (2017): Honnan tájékozódunk? <https://www.forsense.hu/honnan-tajekozodunk-2/> (2017 június)
- HTTP 2 SEMJÉN: HA ÉN KÓBOR KUTYA LENNÉK <https://magasles.reblog.hu/semjen-ha-en-kobor-kutya-lennek> (2017 július)

- HTTP 3 TREMMER T. (2014) Öt földrész trófeái Nyáradon <https://www.veol.hu/hirek/ot-foldresz-trofeai-nyaradon-1636875/> (2014 július)
- HTTP 4 BORS R. (2011) Ki kell bontani a zászlót <https://www.semjenzsolt.hu/2011/01/ki-kell-bontani-a-zaszlot/> (2011 január) *(Az eredeti felületen a cikk nem érhető el.)*
- HTTP 5 OMVK (2019) Informatikai szolgáltatási pályázati felhívás <https://www.omvk.hu/hir/informatikai-szolgaltatasi-palyazati-felhivas> (2019 augusztus)
- HTTP 6 NÉPSZÁMLÁLÁS 2011 https://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_demografia (2011)
- HTTP 7 ASSOCIATION OF FISH & WILDLIFE AGENCIES <https://www.fishwildlife.org/> (2019 szeptember)
- HTTP 8 ABOUT THE U.S. FISH AND WILDLIFE SERVICE https://www.fws.gov/help/about_us.html (2019. szeptember)
- HTTP 9 EREDMÉNYEINK ÉS TERVEINK: ÖSSZEFOGLALÓ A VÉDEGYLET VÁLASZTMÁNYI ÜLÉSÉRŐL <http://vadaszati-vedegylet.hu/hirek/eredmenyeink-es-terveink:-osszefoglalo-a-vedegylet-valasztmanyi-uleserol.html> (2019. május)
- HTTP 10 VADGAZDÁLKODÁS ÉS TERMÉSZETVÉDELEM: A FENNTARTHATÓSÁG KONFLIKTUSAI (MEGHÍVÓ) <http://www.vmi.szie.hu/vmi-mtu2011/index.htm> (2011)
- HTTP 11 KOVÁCS ESZTER (2011) A SAJTÓ, MINT NEGYEDIK HATALMI ÁG: KEZELHETŐ-E A VADÁSZATELLENES KÖZHANGULAT? (VETÍTETT ELŐADÁS ANYAGA) http://www.vmi.szie.hu/vmi-mtu2011/MTU/eloadasok/05_KovacsEszter_Kommunikacio.pdf (2011. november)
- HTTP 12 NATIONAL SHOOTING SPORTS FOUNDATION (2019 szeptember) <https://www.nssf.org/>
- HTTP 13 ABOUT RESPONSIVE MANAGEMENT (2019 szeptember) <https://responsivemanagement.com/about-us/>

SZOFTVEREK (DESKTOP, ONLINE)

- ARCANUM ADATBÁZIS KFT.: Arcanum Digitális Tudománytár <https://www.arcanum.hu/hu/adt/> *(digitális sajtóarchívum)*
- BRAVE SOFTWARE, INC. (2016): Brave *(internetböngésző)*
- CENTRAL DIGITÁLIS MÉDIA KFT.: Hírstart <https://www.hirstart.hu/> *(online híraggregátor)*
- GOOGLE (2003): Google Alerts <https://www.google.com/alerts> *(értesítőszolgáltatás)*
- GOOGLE LLC (2008): Chrome *(internetböngésző)*
- HÍRESŐ.HU KFT. (2000): Hírkereső <https://www.hirkereso.hu/> *(online híraggregátor)*
- MICROSOFT (2016): Excel 2016 *(táblázatkezelés)*
- MICROSOFT (2016): Word 2016 *(szövegszerkesztés)*
- THE OLD READER (2012): The Old Reader <https://theoldreader.com> *(RSS olvasó)*

10. MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: **Földvári-Lapath Attila Nyikita (EDOIIJ) szakdolgozat 1 SZÁMÚ MELLÉKLET.xlsx** – *A feldolgozott médiamegjelenéseket tartalmazó táblázat*

11. NYILATKOZAT

Alulírott Földvári-Lapath Attila Nyikita, a Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar vadgazda mérnök szak levelező tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy szakdolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön a Kar / Intézet / Szak honlapjára. A digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető intézetben, illetve a kialakításra kerülő Kari központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot **nem** tartalmaz.

Gödöllő, 2019. október ___ nap

hallgató aláírása

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmak korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot záróvizsgán történő védelemre javaslom.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot **nem** tartalmaz.

Gödöllő, 2019. október ___ nap

témavezető aláírása